B İ R A Z YAZI, B İR AZ YAZGI...

MUKADDERAT

YIL:2 SAYI:3 MİMAR SİNAN ANADOLU LİSESİ KÜLTÜR, SANAT VE EDEBİYAT BÜLTENİ

NİSAN-MAYIS 2019

EDİTÖRDEN

Esselamün aleyküm... Önce kelam, sonra selam... Affedersiniz öyle değildi: Önce selam, sonra kelam... Ama selam da kelam değil mi ki? Nedir bu selamsızlardan çektiğimiz sahi? Yüzde bir aydınlık, dudakta bir kıvrılma, bir ince bakış, bir merhaba... Çok mu görürler insana! Kimisi sırf o sihirli kelimeyi telaffuz etmemek için köşe bucak kaçar, kimisi bir suçlu gibi başını öne eğer, kimisi de boş boş yüzüne bakar ama ağzından tek sözcük çıkmaz! Oysa bizler bir meclise girdiği vakit elini kalbine koyan, orada bulunan cümbür cemaat herkese teker teker "merhaba" diyen, alınları vatanımızın coğrafyası kadar kırışık adamların evlatları değil miydik? Çocukluğumuzda dinlediğimiz mevlitlerin tekrar eden merhabaları içimizde çınlamaz mı hiç? Merhaba ey cân-ı cânan merhaba... Merhaba ey kân-ı irfan, nûr-ı rahman, derde derman merhaba...

Nihayet ilkbahar güneşi bulutlar arasından gülen yüzünü gösterdi. Havaya, toprağa ve suya düşen cemrelerden herkes nasibini aldı. İlkbahar rüzgârı her canlıya bir hediye getirdi: Sevene umut, şaire şiir, çiftçiye bereket, koyuna kuzu, kıra çiçek... Bizim de payımıza öğrencilerimizin alın terinden süzülüp mürekkebe, kâğıda dökülen satırlar düştü: Mukadderat...

Sözün gücünü hepimizin biliriz. Bir gönülden çıkan söz nice gönüllerde yankılanır, nice ateşleri söndürür ve nice duygulara tercüman olur. Yunus Emre ne güzel de söylemiş: “Söz ola kese savaşı/Söz Ola Kestire Başı/Söz ola ağulu aşı/ Bal ile yağ ide bir söz.” İşte aslında bütün sorunlarımızın kaynağı, kendimizi doğru ifade edememek ve sözün gücünü bilmemektir. Çünkü insanın dünyada en önemli derdi, var olduğunu hissettirebilmektir. Bunun yolu da sözün büyüsünden geçer. Dergimizin bu sayısını sözün gücünü bilen insanlar olarak yüreğimizin sesini sizlere duyurmak amacıyla hazırladık. Elinizde üçüncü sayısını tuttuğunuz bu bülten, sizlere ilkbaharın bir hediyesidir. Öğrenci ve öğretmenlerimiz sizler için edebiyatın her çeşnisinden leziz metinler hazırladılar. Umarız gönüllerimizden çıkan sözler okuyucunun iç dünyasında yankılanır ve tekrar bize döner.İlkbaharın hepinize huzur ve mutluluk getirmesi dileğiyle....

BU SAYIDA YER ALAN YAZILAR

- *Öykü: Kırmızı Ayakkabı-Özen Altaş*
- *Öykü: Hayat Işığı-Feyzanur Şen*
- *Öykü: Mutluluk Sokağı-Emine Berker*
- *Öykü: Çığlık– Esat Kaleli*
- *Öykü:Affet-Buket Bolat*
- *Öykü:Koca Adam-Z. Yağmur Buyruk*
- *Deneme: Mavi-Kemal Durantaş*
- *İnceleme: Âşık Veysel Şatıroğlu-Rümeysa Penez*
- *İnceleme:Yahya Kemal'in Gözünden Tarih, Edebiyat, İstanbul-Rümeysa Hazan Canbolat*
- *İnceleme:Kutadgu Bilig'de Sözün Değeri Susmanın Erdemi-Selim Ümütlü*
- *İnceleme:Abdurrahim Karakoç-Emirhan Çalış*
- *İnceleme:Kitaplara Adanan Bir Ömür: Ali Emiri Efendi-Ozan Tarı*
- *İnceleme: Hilmi Yavuz'un Dilinden Ahmet Mithat Efendi-Esmanur Ökmen*
- *Kişisel Gelişim: Sınav Kaygısı-Yasemin Ünal*
- *Sinema Eleştirisi:Alışılmış Düzene Uzaktan/Uzaydan Bir Bakış: PK-Selim Ümütlü*
- *Şiir: Efsunkâr-Özlem Dilekci*
- *Şiir: Hayalvâri-Fatmanur Büyükaslan*
- *Şiir: Sesleniş-Büşra Koşa*
- *Şiir: Dünyayı Çocuklar Yönetmeli-İrem Öngel*
- *Şiir: Sınır-Merve Yılmaz*
- *Şiir: Gece-Duygu Sivari*
- *Şiir: Karanlık-Funda Çıtak*
- *Şiir: Sevmem– Berru S. Bolat*
- *Şiir: Hüznü Beklemek-Aybüke Eker*
- *Şiir: Mektup– Rümeysa H. Canbolat*
- *Şiir: Gazel, Tahmis-Ozan Tarı*
- *Şiir: Çikolatasını Bırakmayan Çocuk-Selim Ümütlü*
- *Çizimler: Zeynep Saçan, M. Aleyna Olukcu, Rümeysa Penez*

KÜNYE

SAHİBİ

Mimar Sinan Anadolu Lisesi Adına

Mustafa HEKİM

Okul Müdürü

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Selim ÜMÜTLÜ

ESER SEÇME VE İNCELEME KURULU

Selim ÜMÜTLÜ

Zehra Mine BARAN GÜNDOĞDU

Betül AKDAĞ

Rümeysa PENEZ

Esmanur ÖKMEN

Sedanur KURT

Burçin ŞEREN

İLETİŞİM

mukadderdergi19@gmail.com

HÜSN Ü AŞK

Eğitim Fakültesi'nin kütüphanesindeyim. Kitaplar arasında kaybolduğum güzel bir gün... Elime aldığım bir kitabı inceliyorum. Okuma alanı rafların arasında kaldığı için geçenler zorlanıyor. O sırada bir beyefendi yanındaki hanımefendiyle beraber aradığı kitabı bir türlü bulamamaktan şikâyet ediyor. Kulak misafiri oluyorum. Anladığım kadarıyla eline istemsizce geçen bir kitabın kapağını okuyor. "Şeyh Galip..." Bu büyük şairin adı hece hece eziliyor dudağında.

Kendine özgü alaycı tavrıyla devam ediyor:

—Ya, uzay çağına geldik, hala Orta Çağ şeyhlerinin kitaplarını koyuyorlar buraya.

Tüylerim diken diken oluyor. O günlerde Eski Türk Edebiyatı dersinde Şeyh Galip'in 26 yaşında yazdığı Hüsn ü Aşk'ı işliyoruz. Gece yağan kara “zenci gülüşü” diyen o ince zekâyı anlamaya çalışıyoruz. Aşkın güzelliğe meylini, yürekleri yakan ezelî bir sevdanın seyrini idrak ediyoruz. Geceleri sabaha kadar Hüsn ü Aşk üzerine konuşuyor, derin sohbetlerde kaybolduyoruz. Kimi zaman ateşten denizleri mumdan gemilerle aşan Aşk'a yâren, kimi zaman Hüsn'e hayran oluyoruz: Kalp ülkesiyken menzilimiz, an oluyor bir kara kuyuda kısılıyor sesimiz. Tam kuyudan kurtulduk derken gam harabelerine düşüveririz...

Gayriihtiyarî ayağa kalkıp "beyefendiye" soruyorum:

—Nereden biliyorsunuz Orta Çağ şeyhi olduğunu? Kaç kitabını okudunuz?

Yuvarlak cevaplar veriyor. Hüsn ü Aşk'a hayranlığımın da etkisiyle şöyle diyorum:

—Benim için elinizde tuttuğunuz o kitap buradaki bütün kitaplardan daha değerlidir. Lütfen okumadan yorum yapmayınız!

Beyefendi baltayı taşa vurduğunu anlayıp tabanları yağlıyor. Benimse zihnimde Ziya Paşa'nın Şeyh Galip için söylediği mısralar dolanıyor:

"Güyâ ki o şâir-i yegâne
Gelmiş bu kitâb için cihâne "

Selim Ümütlü

EFSUNKÂR

Hafiften sesler duyuyorum
Özgürlük, sevgi, aşk kokan sesler
Tarif edilmez bir huzurla doluyorum
Kafesten kurtulan kuşun tattığı
Özgürlüğü çağrıştıran şeyi arıyorum.
Sağa sola koşturarak bakınıyorum
Nedendir bilinmez onu yerde,
Çok yanlış yerde arıyorum.

Soluklanmak için durduğumda
Onu tam tepede görüyorum.
Bir şeyler oluyor içimde
Kalp atışlarımı hızlandıran
Göğsümü kabartan,
Tüm vücuduma sirayet eden bir şeyler.

O, efsunkâr hâlde
Kıvrım kıvrım kıvrılıyor gökyüzünde.
Al rengi hükmederken her şeye
Yıldızı ve hilâli ise bir devrim niteliğinde.

Özlem Dilekci

Hâyâlvâri

Ağlayabilecek kadar cesur olan gözlerin,
Kirpiklerinle beraber tekrar şekillenir.
Rolünü ezberlemeden kapanır kapılar,
Dolunaya soğuk bir hikâyeyi anlatırlar.
Hırçın ve gergin olan adımların,
Her nota gibi eskidi rüzgârın dansında.

Saçlarının her teline bir şiir yazdım.
Bazısı kalbimde, bazısı çöpte;
Birazı da başkasının ellerinde.

Ama birisini daha çok sevdim.
Senin pembenden daha tozpembe,
Senin kırmızından daha gül kırmızısı...

Yelkovan gibi başına buyruk,
Akrep kadar itaatkâr,
Sesi de bir o kadar hüzünbâz...

Gözlerin ise bir balık gibi bıkkın
Uçurum kadar derin ve boş...
Kulaktan kulağa dolaşır,
Şair hep onları anlatır.
Ama değişmez toprak rengi tonu,
Ellerimi karanlıktan kurtarır.

Aklımda tuttum sabaha kadar
Sana benzeyen gecenin resmini.
Teker teker işledim sayfa kenarlarına,
Aslında hiç var olmamış seni.

Fatmanur Büyükaslan

ÂŞIK VEYSEL ŞATIROĞLU

1894'te Sivas'ın Şarkışla ilçesinde dünyaya gelen namıdiğer "Âşık Veysel" Türkiye'nin gelmiş geçmiş en büyük ozanlarındandır. Babası "Karaca" lakaplı, Ahmet adında bir çiftçidir. Annesi ise Gülizar anadır. Veysel'in dünyaya geldiği sıralar, çiçek hastalığı Sivas yöresini kasıp kavurmaktadır. Veysel'den önce iki kız kardeşi çiçek hastalığından yaşamlarını yitirmiştir. Ardından Veysel de yedi yaşında çiçek hastalığına yakalanmış ve iki gözünü kaybetmiştir. Kendi söyleşine göre : "Çiçeğe yatmadan evvel anam güzel bir entari dikmişti. Onu giyerek beni çok seven Muhsine kadına göstermeye gitmiştim. Beni sevdi. O gün çamurlu bir gündü, eve dönerken ayağım kaydı ve düştüm. Bir daha kalkamadım. Çiçeğe yakalanmıştım… Çiçek zorlu geldi. Sol gözümde çiçek beyi çıktı. Sağ gözümde de, solun zorundan olacak, perde indi. O gün bu gündür dünya başıma zindan." Gözlerini dünyaya kapatan Veysel için üzülen babası ona oyalanması için bir saz alır. Evlerine gelen âşıkları pür dikkat dinleyen Veysel, ilk saz dersini Ali Ağa'dan alır. Karanlık dünyasını aydınlatan, Pir Sultan, Karaoğlan, Dertli, Ruhsâti gibi usta ozanlarla bu vakitler tanışır. Veysel'in anne ve babası, "Belki biz ölürüz ve kardeşi Veysel'e bakamaz." düşüncesiyle Veysel'i Esma adında, akrabalarından bir kızla evlendirirler. İki çocukları olur, bir kız bir erkek. Oğlan çocuğu daha on günlükken vefat eder. Veysel'in acısı bununla da bitmez, karısı onu bırakıp kaçınca kucağında altı aylık kızıyla kalır. Tam iki yıl bakar kızına ancak onun da ömrü nihayete erer. Ahmet Kutsi Tecer ve arkadaşlarının düzenlediği Halk Şairleri Bayramı'na katılır. Burada Atatürk için şiirler yazılır. Veysel'in destanı çok beğenilir, "Ankara'ya gönderelim." denir. Veysel, "Ben gidip bizzat okumak isterim." der ve arkadaşlarıyla Ankara yollarına düşer. Şiirini zar zor Hâkimiyet-i Milliye gazetesine verir. Destanı üç gün gazetelerde kalır, daha sonraki yıllarda bütün yurdu il il dolaşmaya, dolaştığı yerlerde çalıp söylemeye başlar. Türk milletinin sevgisini kazanır. Radyolarda çalıp söyler. Bir dönem köy enstitülerinde saz öğretmenliği görevinde bulunur. Eserlerinde Türkçesi çok yalındır, dili ustalıkla kullanır. Yaşama sevinciyle hüzün, iyimserlikle umutsuzluk şiirlerinde iç içedir. 1973 yılında akciğer kanseri sonucunda vefat eder. İşte Âşık Veysel'in bizlere pes etmemeyi öğreten hayatı böyledir.

Rümeysa PENEZ

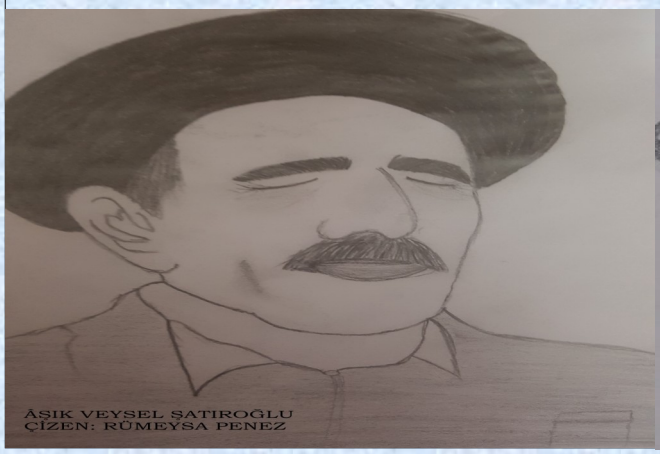

MAVİ

MAVİ… NEDEN ÇOK SEVİYORUM SENİ?

Mavi denince belki sizin aklınıza İbrahim Tatlıses'ten bir şarkı, belki bir kot markası ya da melankolik durumlarla bilmem nerede bir kafe adı gelebilir. Benin için tek bir renkte sonsuzluğu anlamaktır.

Hiç bilmediğin bir şehrin labirentten bozma soğuk ve ıssız dehlizleri andıran sokaklarında kurşun gibi ağır bir geceyle kol kola gezindiğini düşün. Cılız ışıklarıyla bir sokak lambasının altına geceden girift gölgelerden kurtulmak için sığınmışken ansızın lamba söner. Çaresizlik denizinin tortuları altında bu sokaklarda kaybolmak üzere iken güneşin doğum sancılarından evvel görürsün, gökyüzü siyahtan koyu maviye, koyu maviden de açık maviye dönüştükçe içinde umut yeşermeye başlar. Artık senin için mavi, sarı sıcak bir günün başlangıcı umudun adı olmuştur.

14 Şubat 1990'da "Voyager 1" sondası tarafından Dünya'dan 6,4 milyar km uzaklıktan çekilmiş bir resimde, evimiz soluk mavi bir nokta olarak görülmektedir. Derin bir karanlıkta sahip olduğumuz tek şey, bu soluk mavi nokta değil mi? Gözümde dünya mavi gökyüzü, uçsuz bucaksız denizleriyle mavi bir bilye...

Maviye bir de soğuk derler. Ne büyük yanılgıdır! Işıksız gözlere doldurmalı maviyi, mavi mavi bakmalı insan, denizin kıskanıp yansıtması gibi gökyüzünü, insanda yaşam umudunu yansıtmalı, maviyle doldurmalı dünyasını.

Mor patlıcan, kırmızı kiraz, turuncu havuç, sarıerik ve yeşilbiber gördük, hiç mavi bir sebze ya da meyve gördük mü? Göremezsin, yoktur tabiatta bu renkte sebze ve meyve. O, ele avuca değil; göze gelir. Biraz aşka bulaşmıştır, biraz geceye... En güzel gökyüzüne yakışır, bir de bana. Ne alırsam kıyısında köşesinde yakasında düğmesinde mavi vardır. Tek düze gibi görünse de ben mavi içeren ya da mavi tonlu urbalarımı çok severim.

Lise yıllarında yazdığım şiirlere "mavi" mahlasını kullanırdım. Tutkuyla bağlandığım sevdiğim ne varsa benim için maviydi. Turnusol kâğıtlarını bazların maviye boyamasını sırf aldığı renkten sevmişimdir. 420 ila 485 nm dalga boyundaki ışığın oluşturduğu renk sınırsızlığı ve uzak bakışlılığı simgeler. Huzuru temsil eder ve sakinleştirir, bundan mı bilmem nazar boncukları mavi yapılır.

"Uçurtmayı Vurmasınlar" filminin sonuna doğru kadınlar koğuşu üzerinde mavi gökyüzünde salınan gökkuşağının renklerine bezeli uçurtmayı hatırladınız mı? Mavi, turuncu, sarı, yeşil renkte uçurtma ne güzel süzülüyordu havalandırma boşluğunun üzerinde. Özgürce, mavi gökyüzünde…

"Her akşam seninle
Yeşil bir zeytin tanesi
BİR PARÇA MAVİ DENİZ
Alır beni."
Maviyi hep sevdim.

Kemal Durandaş

KIRMIZI AYAKKABI

Küçük kız, sokağın karşısındaki kunduracı dükkânına bakıyordu. Neredeyse her gün aynı köşeden dükkânı izlerdi. Kunduracı amcanın yaptıklarına bakar, o ayakkabıların kim bilir kime satılacağını, nerelerde giyileceğini hayal ederdi. Kimi zaman orta yaşlı kadınlar ev gezmelerine giderdi topuklu ayakkabılardan birini alıp. Kimi zaman bir büyük, çocuğuna alırdı da çocuk bu ayakkabıları parkta, bahçede giyer eskitirdi. Kimi zaman ise birine hediye olarak alınırdı bu ayakkabılar. Küçük kızın da içinde olduğu bir hayali vardı elbette. Birkaç ay önce görmüştü onu kunduracı amca yaparken, daha kunduracı amca yapmayı bitirmeden beğenmişti o ayakkabıyı. Kunduracı amcanın derisini işleyişini, topuğunu çakışını ve o kıpkırmızı kurdelesini takışını tek tek izlemişti. Bu, kırmızı, rugan bir ayakkabıydı. Renklerden en çok kırmızıyı severdi zaten. Annesinin ona diktiği kırmızı elbisesine de uyardı. Kırmızı elbisesini ve o ayakkabıyı giyip oyun oynamaya gittiğini hayal ederdi. Her gün sokağın köşesinde kuytu bir yere geçer, birisinin o ayakkabıyı alıp almadığına bakardı... Ardından da diğer ayakkabılara bakar, hayal kurardı.

Bir keresinde kunduracı amcaya kaç para olduğunu sormuştu. Beş lira, demişti kunduracı amca, beş lira... Babası kazanıyor muydu ki o kadar? Ona ekmek alması için verilen paradan biriktirmeyi düşünürdü ama verilen para ancak ekmeğe yetiyordu, biriktirmeye bir şey kalmazdı ki. Annesinden, babasından istemeye de çekinirdi. Zaten karınlarını zar zor doyuruyorlardı, bir ayakkabı için hiç beş lira verilir miydi? Hem onun bir ayakkabısı vardı zaten. Yan komşuları, kızının ayaklarına küçük gelen bir çift ayakkabıyı vermişti ona. Ayakkabısı varken neden bir çift daha alsındı.

Bir kadının kızıyla birlikte kunduracıya girdiğini gördü. Kadın, iyi giyimliydi, saçları yapılıydı. Kızının elinde ise güzel bir oyuncak bebek vardı. Komşularının kızında da vardı bu bebekten, arada beraber oynarlardı. Kadın, ayakkabılara sırayla baktı ve kırmızı kurdeleli rugan ayakkabıyı eline aldı. Küçük kızın yüzü düştü. Kadın kızına ayakkabıyı giydirdi. Kız, hâlâ bebeğiyle oynuyor, ayakkabıya bakmıyordu bile. Oysa şimdi o kızın yerinde olsa ne kadar sevinirdi. Annesinin diktiği kırmızı elbisenin altında ne güzel dururdu. O ayakkabıyla parka gider, gezmeye gider, okula giderdi. Ama bu kız ayakkabıyı birkaç kez giyecek, ayağına olmayınca da annesi ona yeni bir çift alacaktı. Peki ya bu kırmızı kurdeleli, rugan ayakkabıya ne olacaktı? Başka bir kıza verilecekti ya da çöpe atılacaktı. Kadın, kunduracıya parayı verdi ve kızıyla birlikte dükkândan çıktı. Kızının ayağında ise küçük kızın hayalini süsleyen kırmızı kurdeleli, rugan ayakkabı vardı.

Kadın ve kızı gittikten sonra küçük kız bir süre kırmızı kurdeleli rugan ayakkabının eski yerine baktı içini çeke çeke. Ardından da çaresiz evinin yolunu tuttu. Eve vardığında annesi elinde bir torbayla onu bekliyordu. Annesi:

— Fatma Teyze'n sana yolladı, artık kızına olmuyormuş, dedi.

Küçük kız torbanın içine bakınca bir çift yarı eskimiş, siyah ayakkabı gördü. Hiç konuşmadan ilerledi. Aklındaysa hâlâ kırmızı kurdeleli, o güzel ayakkabı vardı. Şimdi kim bilir neredeydi? Belki gezmeye gidilirken giyilmişti, belki parka, belki de okula gidilirken. Küçük kızın hayali bir nebze gerçek olmuştu aslında. Parka, gezmeye, okula gidilirken giyiliyordu. Ama hayalde bir eksiklik vardı: Kırmızı kurdeleli, rugan ayakkabıyı küçük kız giymiyordu.

Özen Altaş

HAYAT IŞIĞI

Çok da karmaşık bir hayatımın olduğu söylenemez. Sabahları tam 08.10'da evden çıkar, dairemin bulunduğu apartmanın önündeki caddeye iner, köşedeki pastaneden aldığım bir patatesli bir de zeytinli poğaçayla kahvaltımı yapar, 08.30'da bankadaki işimin başında olurum. 18.00'de işten çıkar, eve gelir, kanepeme uzanırım. Sehpamın üzerindeki kibrit kutusundan bir kibrit çıkarır, mumumu yakarım. Loş ışıkta kırmızı kapaklı kitabımdan bir sayfa okurum. Uzun zamandır geceleri erken yatarım. Bazen kitabı sehpaya koyup ismine şöyle bir baktıktan sonra, daha mumu söndürür söndürmez, gözlerim o kadar çabuk kapanıverir ki "Neden uykuya dalmıyorum?" diye düşünmeye zaman bulamam.

Bir gece kibritim bitti. O gece mumu yakamadım. Kitabı elime aldım ama okumadım. Kitabı sehpanın üzerine koyduktan sonra kırmızı kapağını ve ismini bir kez daha okudum: "Hayat Işığı" Her gün tekrar tekrar okuduğum isim o gece farklı geliyordu. Garip... Anlamlı? O gece mumu söndürmedim, gözlerim kapanıvermedi ve bütün gece "Neden hâlâ uykuya dalamıyorum." diye düşünüp durdum.

İki ay olmuştu. Artık köşedeki pastaneye gitmiyorum. Kahvaltı da yapmıyorum. Sanki mantığımı yitirmiştim ve düşünmeden hareket ediyordum. İş arkadaşlarım "Ne oldu sana?" diye soruyorlar."Kibritim bitti." diyorum, gülüp geçiyorlar. İki aydır kitabı okumadım. İsmine bakmadım bile. Ama benim hep okuduğum sayfanın, hikâyedeki kadının öldüğü sayfanın altında yazan cümle çıkmıyor aklımdan. Kelime kelime kazınmış zihnime, yankı yapıyor: "Hayat ışığı söndü."

Bu gece iş arkadaşlarımdan birini evime davet ettim. Çok güzel bir kadındı. Ona yemek de hazırladım. Yemek yedikten sonra, nihayet yaktığım mumu söndürebildim. O gece çok güzel uyudum. Hatta eskisi gibi gözlerim o kadar çabuk kapandı ki yine "Neden uykuya dalmıyorum?" diye düşünmeye zaman bulamadım. Sabah kalkınca bitmiş mumumu kullanmadığım yatak odama koydum ve yerdeki kanı temizledim. İşe gittim.

Bir süre sonra çevremde hiç kimse kalmadı. İnsanlar dikkatli olmam gerektiğini, bir tür seri katilin ortalıkta dolaşıyor olabileceğini söylüyor. Arkadaşlarımın başına gelen, benim de başıma gelebilirmiş. Ben yine her zamanki gibi 18.00'de işten çıkıp eve geliyorum. Evim bir garip kokuyor bu aralar, "Duman kokusudur." diyorum kendi kendime. Sonuçta bu ara fazlasıyla mum söndürdüm. Öyle ki dün yatak odamda bulamadığım için kanepeme yatırdığım kız hâlâ orada duruyor.

Siren sesleri duyuyorum. Polisler olmalı. Bekliyordum zaten onları. Dün alt kattaki yaşlı kadın görmüştü yeni mumumu. Onlara da söylemiştir kesin. Beni bir daha hiç uyuyamayacağım bir yere götürecekler. Buna izin veremem. Kanepeye oturup kızı yere itiyorum. Hemen düşüyor. Ters giden bir şeyler var. Kitabımın kapağına son kez bakıyorum. Hayat ışığım söndüğünde tek sıkıntım bileklerimden dökülen kanın halıya bulaşması oluyor. Ve işte o an mantığımı kullanabiliyorum. Kahretsin! Ben ne yaptım?

Feyzanur Şen

MUTLULUK SOKAĞI

Tabağımda kalan son makarnayı da çatalla alarak yerimden kalktım ve masayı toplayan anneme yardım ettim. Daha sonra odama gideceğimi söyleyerek mutfaktan çıktım ve merdivenlere yöneldim. Bir yandan ağır ağır merdivenleri çıkıyor, diğer yandan babamın şu an ne yaptığını düşünüyordum. İki hafta önce bir şampiyona için yurt dışına çıkmıştı ve konuşmaya fırsat olmamıştı. Odama vardığımda -hava kararmaya başladığından dolayı- ışığı açtım. Perdeyi kapatmak için ilerlediğimde tüm gün durmak bilmeyen yağmurun biraz yavaşladığını gördüm. Yağmuru çok severdim, bu yüzden pencereyi açıp bir süre yağmuru seyrettim. Üşüdüğümü hissedince son kez havanın o güzel kokusunu içime çekerek pencereyi, ardından da perdeyi kapattım ve masanın üzerinde okunmayı bekleyen kitabıma yöneldim. Elime alıp odanın köşesindeki tek kişilik mor koltuğa oturdum. Bu kitabı bir arkadaşım çok beğenmiş, bana da okumamam gerektiğini söylemişti. Adı "Mutluluk Sokağı" idi ve yeni kazandığı okuluna başlamak için başka bir şehre doğru yola çıkan, iki ablası gibi evden ayrılarak kendine yeni bir yaşam kuracak olan bir gencin dopdolu hikâyesini anlatıyordu. Daha önce kaldığım sayfayı bularak okumaya başladım. Saat geç olmuş, uykum gelmişti fakat sonunu merak ettiğim için kitabı bitirmeden yatmaya niyetim yoktu.

Büyük bir gürültü ile yerimden kalktım. Bu, alt kattan geldiğine emin olduğum bir cam kırılma sesiydi. Annemin mutfakta bir şeyler kırdığını tahmin ederek mutfağa gittim fakat ortada ne annem ne de kırık bir şey vardı. Evin içinde bağırılmasını sevmediğimden dolayı sessiz ve hızlı bir şekilde annemi aramaya başladım. Tüm odalara bakmama rağmen onu hiçbir yerde bulamadım. Koridorda durup birkaç kez “Annee!” diye bağırdım ama ses yoktu. Nereye gitmiş olabileceğini düşünerek salona girdiğimde rüzgârla dans edercesine uçuşan tül ve yerdeki cam parçaları dikkatimi çekti. Pencerenin camı kırılmıştı. Bunu nasıl daha önce fark etmediğimi düşünmeden edemedim. Bir terslik olduğu ortadaydı. En iyisi birilerini arayıp yardım istemekti. Telefonumu almak için merdivenleri ikişer ikişer atlayarak çıktım ve koridoru geçerek odama gittim. Odanın kapısını açtığımda karşımda siyah gözleri, yamuk burnu, büyük dudakları olan uzun boylu ve oldukça iri, çirkin bir adam vardı. Beni görmesine rağmen bir tepki vermeden olduğu yerde durup bana baktı. Bense ne yapacağımı bilemediğim için öylece kaldım. Bağırmak istesem de sinir ve korku anında konuşamama gibi bir özelliğim vardı. Bu yüzden bağıramıyor, çığlık atamıyor ve kimseden yardım isteyemiyordum. Birilerine ulaşmanın tek yolu telefonu almaktı. Hızlı bir şekilde gözlerimi odada gezdi-

rerek telefonumu aradım. Adamın elindeydi, diğer elinde ise turuncu bir çanta vardı. Düşünmeden seri adımlarla adamın yanına giderek eline uzandım. Beni sertçe ittiği için birkaç adım geriledim. Adam çantanın fermuarını açarak telefonu içine attı. Tekrar üzerine gittim ama sert bir yumruk darbesi ile yere düştüm. Ben toparlanıp ayağa kalkmaya çalışırken adamda boşluktan yararlanıp odada değerli gördüğü her şeyi çantasına doldurmaya başladı. Ayağa kalktığım zaman vurmak için elini kaldırdığında yıllar önce babamdan öğrendiğim bir tekniği uygulayarak kolunu tuttum. Kurtulmaya çalışırken dengesini kaybederek yere düştü. Daha önce bu tekniğin böylesine iri ve uzun boylu bir insana karşı işe yarayacağına hiç ihtimal vermezdim. Zaman kaybetmeden çantayı alıp odadan çıktım. Merdivenlerin sonuna gelince çantanın içindekileri yere döktüm ve telefonu buldum. Evden çıkmak için kapıya koştum fakat kapı kilitliydi. Heyecandan ellerim titrediği için anahtarı çeviremiyor ve kapıyı açamıyordum. Merdivenlerin başında adamı görünce acele etmem gerektiğinin farkına vararak salona girdim ve kırık camdan dışarı çıktım. Adam da peşimden geliyordu. Daha da hızlanarak bahçeyi geçip sokağa çıktım. Etrafta kimse yoktu ve tuhaf bir şekilde sokak lambaları yanmıyordu. Zifiri karanlıkta yağmurdan kalan su birikintilerine basarak koşuyordum.

Uzun bir süre boyunca nereye gittiğimi bilmeden koştum. Ayakkabılarım olmadığı için ayaklarım acıyordu. Artık saklanacak bir yer bulup birilerinden yardım istemem gerekiyordu. Adamın peşimde olup olmadığını kontrol etmek için arkama baktığımda adam mesafeyi çoktan kapatmıştı. Nefesini tenimde hissedebiliyordum. Önüme bakmadığım için bir anda büyük bir su birikintisinin içine düştüm. Hareket etmeden olduğum yerde durup düşündüm.İşte şimdi tüm taşlar yerine oturmuştu. Sakince ayağa kalkıp arkama baktım. Sokak lambaları yanmıştı ve adam ortalıkta görünmüyordu. Gözlerimi kapattım ve gülümsedim.Büyük bir gürültü işiterek gözlerimi yeniden açtım. Ses, kitaptan gelmişti. Kitap okurken uyuyakalmış ve kitabı düşürmüştüm. Kitabı alıp sonunu sonraki gün okumaya karar vererek yerine koyduktan sonra çekmeceden günlüğümü çıkarıp son sayfasındaki ilginç rüyalar listeme bir yenisini daha eklemenin getirdiği tuhaf bir hisle ışığı kapatıp yatağıma yattım.

Emine Berker

ÇIĞLIK

Doğduğunda normal bir çocuktu lakin büyümeye başladıkça onda birtakım değişiklikler görmeye başladık. Normal bir süreç olmadığı belliydi. Eşimle tartıştık durduk. Geç kalmaktan korkuyorduk çünkü hâlâ konuşmaya başlamamıştı. Ağzından çıkacak birkaç sözcük için iki yıl daha beklemek gerekti. O zamanlar tam 6 yaşındaydı, tam tamına 6, evet 6... Yan odadan ağlama sesi geliyordu. Evdekiler onu susturmaya çalışıyorlardı faka ne fayda! Ana yüreği işte, ellerinden bir şey gelmiyordu. "Çocuk da içeri gelsin, bir de onunla iletişim kurmak gerek." dedi evin büyüğü. Yavaş adımlarla içeri girdi ve kapının dibindeki sedire oturdu 16 yaşındaki delikanlı. Genç ile adam bir an göz göze geldiler. Genç, bakışlarını süratle annesine yöneltti. Evin büyüğü, "Merhaba delikanlı, ben Timur, senin adın ne?" diye sordu. Timur'a boş boş bakan gencin yerine soruyu annesi cevapladı. "Haşim, adı Haşim... Timur" diye ağlamaklı bir sesle söylendi. "Peki Haşim, ailen olmadan yaşayabilir misin?" "Hayır, hayır yaşayamaz." Bir soru daha sorduğunda soruyu yine Haşim'in annesi cevaplayınca Timur burnundan solumaya başlamıştı. "Bu çocuktan çok, siz sorumlusunuz."demek geldi içinden ama kendine yakıştıramadı. "Önce sizinle konuşmamız lazım." dedi. "Lütfen mutfağa buyurun, yapmamız gerekenleri orada konuşalım."

Haşim, içeride tek başına kalmıştı. Etrafına bakınıyor ve ne yapacağını bilemiyordu. Timur'un evine geldiklerinden beri tek yaptığı oturmaktı. Bir ara gözüne şıkepsine (Çerkez kemençesi) ilişti. Hayatında ilk kez gördüğü bu müzik aletini eline aldı lakin az önce Timur'a baktığı gibi şimdi de şıkepsineye boş boş bakıyordu. Acaba nasıl çalınıyor, diye merak etmişti. Belki hayatında ilk defa bir şeyi merak etmiş, belki ilk defa bir umut ışığı ona görünmüştü. Şıkepsineyi aldığı yere geri koyuyordu ki içeriye Timur girdi. Haşim'i öyle görünce bıyık altından gülümsemişti evin büyüğü.

***

Sarayda eksik olmayan bağırtı ve kavgaların bir yenisi daha yaşanıyordu. "Aaaa, yeter... Sorumsuzlar! İşiniz ne sizin? Çıkın, çıkın dışarı!" Etrafına ateş püskürüyordu Rus çarı. Tek yaptığı eğlenmek olan bu adamı kimse memnun edemiyordu. Herkesi sömürüyor, kendi mutlu olmadığı gibi zavallı insanların da mutluluğunu elinden alıyordu. Bütün hayatını çarlığın başkenti St. Petersburg'daki sarayda geçirmiş, yıllar yılı ülkeyi buradan yönetmişti. Siyaset, alçaklık ve sömürü onun işiydi ve kurduğu düzen tıkır tıkır işliyordu. Lakin önünde koca Osmanlı ve aralarında bulunan Çerkes boyları varken uzaktaki gökkuşağına ulaşmak için çabalayan zavallı çocuklara dönüşüyordu hâli. Nasıl oluyordu da siyasi birlik sağlayamayan bu insanlar, bağımsızlık ve özgürlük söz konusu olunca tek yürek olup bir topuz gibi kafalarına inebiliyordu. Hele de bu zamanlarda... Osmanlı kendi kalelerine asker yollayıp Çerkeslere destek olurken planları aksayan Çar rahatsızlanıp yataklara düşmüştü. Sinirden küplere binen Çar, yaygara çıkarmasını da iyi biliyordu tabi. Etrafında bulunanlar, büyük olaylar çıkacağını anlayınca Çar'a bir teklifte bulundular: "Efendim, Kafkas dağlarının tepesinde çobanlık yapan bir fakir köylü var. Yaptığı besteler, çaldığı müziklerle ün salmış. İsterseniz onu size getirelim. Müzik, ruhun gıdasıdır, derler. Ne dersiniz?" Yanındakilere dalga geçercesine bakan Rus Çarı, kafasıyla onayladıktan sonra oturduğu tahttan kalkıp yatak odasına geçmişti.

Sert kamıştan yapılma o uzun üflemeli çalgıyı çalarken dağlarda yankılanan o güzel melodi doğayı neşeye boğar, hayvanlara ise huzur verirdi. 45 yıldır çobanlık yaptığı dağlar, güttüğü hayvanlar, ötüşen kuşlar yalnız yürüdüğü hayat yolunda ona arkadaş olmuştu. 23 yıl önce 16 yaşında, zor, yapayalnız bir hayatı olan genç ara sıra aklına gelir; çalmayı öğrettiği müzik aletlerini, ona öğrettiği besteler eşliğinde nasıl çaldıklarını hatırlayıp duygulanırdı. "Şıkepsine, psıne, phoçıç" bu üç müzik aletini çalmayı öğretmişti ona. Delikanlıya iki yıl müzik öğretmenliği yaptıktan sonra zavallı çocuk akciğerinden gelen kanlar neticesinde hayata gözlerini yummuştu. Rusların, köye hayvanlar aracılığıyla yaydığı verem, o pis hastalık, tüm köyü yok etmişti. O ve hayvanları dağda yaşadığı için verem onlara ulaşamamıştı. Bir gün, dağ başındaki evinin bahçesinde kalmıh ile çaldığı esrarengiz müzik dağın eteklerinde yankılanırken bir şey duydu:

—Timur... Timuur, heyy yaşlı adam!

—Buyurun, ne istediniz? (İçinden "pis köpekler" diye bağırmak geçmişti.)

—Bizimle geliyorsun. Büyük Efendi seni çağırıyor.

Timur nedenini soracakken zavallı ihtiyarı konuşturmadan apar topar ata bindirerek Petersburg'a giden iki günlük bir yolculuğa çıkardılar. Dizleri dermansızlaşan zavallı ihtiyar iyice yorulmuştu. Hemen Çar'ın huzuruna çıkaracaklardı lakin bir haber aldılar. Rus Çarı delirmişti. Doktorlar bile onun hastalığına çare bulamaz olmuştu. Bir gün, iki gün, bir hafta, iki hafta derken aylar geçmişti. Bir gün Deli Çar saray koridorlarında dolaşırken bir odadan gelen mütevazı bir müzik sesi duymuş, hemen odaya girmişti. Karşısında Timur'u görünce konuşmaktan kendini alamadı:

—Ne güzel bir müzik...

—...

—Kulağa çok hoş geliyor, öyle değil mi?

Timur, Çarı duymazlıktan geliyor; ona cevap dahi vermiyordu.

—Siz mi bestelediniz?

—...

—İçim huzurla doldu taştı. Acaba kendinizi tanıtır mısınız?

—Timur... Timur adım. Dağlardan koparıp bu dört duvar arasına sıkıştırdığınız zavallı bir çoban, ruhu özgürken tutsak edilmiş bir fakirim!

—Üzülmeyin. Buralar daha rahat ve daha konforlu. Keyfinize bakın.

—Sizin keyif dediğiniz...

—Çok agresifsiniz. Tatar mı yoksa Kazak mısınız?

—Çerkez'im.

Bu cevap Çar'ı yıkmıştı. Hayatı mahvolmuştu. İlk kez kendini bu kadar üzgün hissediyordu: "Alın bunu, götürün çöplerin arasına. Çöp diye atın, yakın!"

Çatırtı sesleri göğe yükseliyordu. Et kokusuna toplanmış hayvanlar gecenin karanlığında ortalığı aydınlatan ateşi izliyor, saraydan gelen acı dolu sesleri dinliyorlardı. Kendisini iyileştirebilecek son ilacı, bir anlık öfkeyle çöpe atan Çar'ın sarayında artık ruha ferahlık veren melodilerin yerini acı çığlıklar almıştı.

Esat KALELİ

*Sıkepşine: Kemençeye benzeyen telli bir çalgı.*Pşıne: Düğmeli çalgı, mızıka.*Pıhaçıç: Vurmalı çalgı, davul.

AFFET

Kızıllıkla başlayan gün bırakıyordu kendini maviliğe. Hayaller yanmaya başlardı bu saatlerde. Güzel gökyüzündeki parlak yıldızlar, umutları olan kalplere doğardı. Gözlerindeki ışıltı bundandı belki de.

Öykü; küçük, şirin sahafını kilitleyip de sahile yürüyüşe çıkmıştı. Düşündü. O günkü sırdaşlarını, derdini dinlediği insanları... Her adımı ayrı bir hikâyeydi aslında."Ne hayatlar var be!" dedi kendi kendine. Oturdu denize bakan bir banka. Hava hafif rüzgârlı, dalgalanan hayran olunası kıvırcık saçları ara sıra yüzüyle temas ederken rüzgârın hafif iniltisini hissediyordu. İşte onun huzuru da buydu.

Sabah erkenden evi olarak gördüğü minik sahafını açar, gün boyu oraya gelen insanlarla sohbet ederdi. Çoğu zaman o kadar çok kaptırırlardı ki kendilerini muhabbete bir de bakmışlar çay demlenmiş, üç beş bardak içilmiş bile. İnsanların yaşantıları hep tuhaf ve ilgi çekici gelirdi ona. Kimi ailesini kaybetmiş, kimi sevdiğini özlüyor. Her hikâyede biraz onun öyküsü vardı aslında. Aşktan bahsedilirdi hep. Gidenlerden, dönmeyenlerden. Sahi neydi aşk? Bırakıp gitmek mi? Dönmeyeni beklemek mi? Baktı ki kitaplar olmuştu onun aşkı. Hiç bırakıp gitmez, terk edemezlerdi.

Herkes adını biliyordu, peki ya öyküsü? Evet, adı öykü idi. Ama bir ölüm öyküsü... Annesini doğduğu gün kaybetmiş, babası ise o günden sonra kayıp. Teyzesi büyütmüştü Öykü'yü. En güzel Öykü'm, derdi ona. Evlenmedi bile, sırf her anı Öykü olsun diye. Hayatını adadı Öykü'ye. Kültürlü ve iyi bir insan olması için uğraştı hep. Her şeye rağmen iyi bir insan olarak kalmasını öğretti. Bir sürü kitap okudu ona, okuttu. Bir gün ansızın tek varlığı olan kütüphanesini Öykü'ye bırakıp uzaklaştı her şeyden. Ne olduğunu bile anlayamayan Öykü, buna üzülemedi. Çünkü teyzesinin ona öğrettiği bir şey varsa o da her şeye rağmen hayatın devam ettiğiydi. Hayatın hiç kimseye bağlı değildi. Çünkü hep güldüğün biri gittiğinde tek başına ağlardın. Gelip geçici insanların hayatlarına figüran olacaktı çoğu zaman. Ve öykü her daim mesafeleri sevdi. Yanındayken sarılamadıklarını veyahut kilometrelerce öteden kelimelerle öptüklerini.

Aslında düşünmüyor değildi bazen. Ölüm vardı bu hayatta. İlla sevdiğine sarılmak için birisinin cansız mı olması gerekiyordu? Buğulu gözleri sokak lambasına takıldı. Görüntü sanat eseri gibiydi. Sanki tüm düşünceler zihnindeki karmaşa ile buluşup bir ışıltı ile gözlerinin önündeydi. O an yanına oturan tanıdık bedeni bile fark edememişti. Ta ki düşüncelerinden sıyrılıp yanındaki kıpırdanmayı algılayana kadar. Döndüğünde dolan gözleri bir mumun isyankâr akışına karşı koyamaz durumdaydı. Gülümsedi karşısındaki gözler. On saniye sessizlik... O on saniyede ne kadar özlediğini fark etti. Yüzünün her detayını ezberlemeye çalışırcasına inceledi yıllardır görmediği ilk ve son sevdasını. Ela gözleri aynı tonda bakıyordu hâlâ. Gülünce kısılan gözleri, dudağının kenarındaki

çukur... Yıllara inat hiç değişmemişti sanki. Bıraktığı gibiydi. "Nasıl gidiyor?" diye sordu Bora. O an haykırmak istedi, "Neredeydin bunca zaman? Ben onca enkazla boğuşurken neredeydin? Ben onca yarayı sarmaya çalışırken ellerin neredeydi?" diye. Ama yapamadı."Her şey yolunda gidiyor." dedi donuk bir ifadeyle.

İyi olduğunu sandı Bora fakat yine her zamanki gibi anlatmak istediğini anlatamamıştı Öykü. Her şeyi yolundaydı işte, gidiyordu onu beklemeksizin... "Ne oldu? " dedi Öykü. "Neden geldin? Nereden buldun beni?" "Televizyon açıktı." dedi Bora. "Duyduğum ilk cümle: Seviyorsan git söyle, kırdıysan barış, özlediysen sarıl!" Aynı anda kalktılar ayağa. Öyle bir sarıldılar ki, yıllara meydan okurcasına. Rüzgâr bile geçmedi aralarından. Çünkü biliyorlardı ki seven insan susar. Sessizliklerini de seviyorlardı. Sessizliği bozan Öykü oldu:

— Biliyor musun, sen gittiğinden beri hiç kimseye sarılmadım. Bıraktığın boşluğu kimse doldurmasın diye.

—Özür dilerim papatyam.

—Ne için?

—Gözyaşını silen ben olmadığım için, ihtiyacın olduğunda omzunu ıslattığın ben olmadığım için, doğum gününde yanında ben olmadığım için.

Doğum günü... Evet, bugün 20 Ekim olmalıydı. 8 gün önce doğum günü idi. Sessizlik...

—Beni affet bir gün olur mu, dedi ve gitti Bora.

Evet... Yine düş kırıklığı... Yine yalnız bir Öykü... Peki ne hakkı vardı? Onu böylesine dağıtıp gitmeye ne hakkı vardı? Küçükken tozlu ellerini sileniydi o. Şimdi nasıl en büyük yaraları açabiliyordu?

Ertesi gün hiçbir şey olmamış gibi sahafına girdi. Özenle pencerenin önündeki çiçekleri suladı. Masanın üzerini düzenledi ve bir çay suyu koydu. Eline rastgele bir kitap aldı kafasını dağıtmak istercesine. Ayşegül Çiçekoğlu, Affet... Affedemem... Affet! Asla, aff... Bir gürültü... Bağıran insanlar... Siren sesleri... Dışarı fırladı hemen. Kavşakta yine kaza. Hatalı dönüş yapan araba bir motora çarpmış. Kalbi hızla çarpmaya başladı. Kalabalığı atlattı. Motordan fırlayan çocuğun üzerine eğildi. Yerde, kanlar içinde... Bu... Bora... Ela gözleri kapalı. Güzel yüzü hiç bu kadar korkunç değildi. Elleri... Normalde bu kadar soğuk muydu?

Yanında savrulmuş bir demet papatya... Üzerinde bir not... Affet...

Şimdi, yine de hayat devam edecek miydi?

Buket Bolat

KOCA ADAM

Şubat'ın bir sisli ve soğuk gecesi... Küçücük bir kasaba... Ancak içi Anadolu'nun sıcacık kalpli, saf ve temiz yürekli insanlarıyla ve bir o kadar da doğal, şirin, masum çocuklarıyla dolu. Havalar bayağı soğuk... Mevsim çocukların bayır aşağı kaymayı sevdiği, sabah erkenden kalkıp yere düşen o ilk karı görünce yüzlerinde beliren sevinç dolu gülüşlerin olduğu mevsim. Evine çekilen herkes, doğal olarak odanın en sıcak kısmı olan soba kenarına düşkün... Tabii böyle soğuk ve kasvetli zamanların vazgeçilmezi olan, güneşin kayboluşa yüz tuttuğu o akşam vaktindeki kasabalı komşuların her gün birinde toplanıp hoş sohbette bulunduğu vakittir. İnsan insana, komşu komşuya, kardeş kardeşe düşkündür. O zamanın en güzel bağımlılığı bu değerler olsa gerek. Keşke hep böyle de kalsaymış. Herkes koruyor, kolluyor birbirini. O demler başka demler, o eller başka eller... Kötülük neredeyse kayboluşa yüz tutmuş. Birinin bir derdi mi oldu? Bin kişi nasıl yardım etsem diye telaşa girer. Bir kişiye bin kişi, bir derde bin deva olmaya çalışılır... Öyle güzel zamanlardır o zamanlar... Ancak bazı dertler var ki devası olmayan!.. İnsanı içten içe yakan, yaktıkça kavuran, bitiren... Yananın sönemediği, içten içe eridiği... Yüreği kavrulan herkesin devâ olmak istediği fakat diller lâl olsa gönüller melalle dolsa da kimsenin çare bulamadığı dertler... Kimisi yoktan yakınıp yoksulluk çeker, kimisi ise daha büyük şeylerle sınanır. Binbir türlü derdi var bu dünyanın. Kimisine gözleri ve kalpleri kör eden karanlık dünya, kimisine apaydınlıktır. Çocuksuzluk, evlat acısı, ayrılık, ölüm... Bir evlat acısı düşünün ki annenin her gece feryat figan ağladığı, kendisini eşinin gözyaşları ve acısı içine hapsettiği. Onlarınki de o kadar yıl geçmesine, çeşitli yoksulluk, çocuksuzluk ve en ağırı olan evlat acısı çekmelerine rağmen birbirlerine hâlâ sımsıkı bağlı kaldıkları bir aşktır işte. Her şeyle sınanırlar sadece birbirlerinden hiç kuşku bile duymadıkları sevgileri hariç. En önemlisi de budur ya zaten. Çünkü oğulları Emre'nin ansızın gidişinden sonra birbirlerine tutunmaktan başka tesellileri kalmamıştır. Sevgileri de öylesine saf ve temizdir. Söylenilen sözler ağızlarda dolanmaz, yüreklerde hatta gözlerde hissedilir...

Çocukların yine "Yarın inşallah bolca kar yağar ve gözümü açtığımda oyun oynarım." dedikleri, ardından dua edip erkenden uyuyup uyandıkları bir sabah... Öyle de olur zaten. Yüce Rabb'im kırar mı, hiç o küçük bedende yaşayan koca yürekli yavruları? Çocuklar sabahın köründe o karı görür de evde durur mu hiç? Ne mümkün. Düşler kadar beyaz karın gökten süzülüşü bir mucizedir. Çocuklar yalvara yakara annelerinden izin alıp dışarıda oyun oynuyorlar. Ayla Hanım ise pek bir hüzünlü, dışarıyı izliyor. Oturmuş pencere karşısındaki sedire, bir taraftan sobanın verdiği sıcaklıkla küçük odada ısınmaya çalışırken diğer bir yandan gözünde canlanıyor küçük yavrusunun koşuşu, diğer çocuklardan pek bir farklı umut vadeden gülüşü ve tüm diğer mazisi... Ağlamaklı bakışlarla dışarıyı seyrediyor. Ardından Mehmet Bey giriyor içeri. Ayla Hanım alelacele gözyaşlarını silmeye kalkışsa da nafile! Kıpkırmızı gözleri bile anlatıyordur o içindeki hüzünle karışık özlemi...

"Ah hanım ah! Yine kan revan içinde kalmış benim bakmaya kıyamadığım gözlerin. Tek bir gözyaşın kor gibi düşüyor ciğerime. Bak ben de dayanamıyorum. Emre öleli iki sene olacak bu kış. Hâlâ gözümün önünde ilk günkü koşuşları, şu kapıda oyun oynayışı. Ben eve girerken üstüme atılışı aklımda. Oğlumun hasreti büyüyor içimde. Ama sen de beni bırakırsan yıkılırım. Neyi-

miz kaldı birbirimizden başka? Gün geçtikçe artacak hastalığın böyle giderse. En çok da bundan korkuyorum ya işte. Sen gidersen yıkılacak bu duvarlar üzerime. Allah yokluğunu yaşatmasın bana. Bak biraz dinlen, sil ciğerimin koru gözyaşlarını."

Ayla Hanım'ın göz pınarları gümrah bir dere gibi coşuyor: "Elimde değil Bey. Emre'm de kışı çok severdi. Tıpkı her çocuk gibi sabahı zor ederdi. Sonra ilk uyandığı vakit bana dil döker, ben de kıyamaz gönderirdim dışarı arkadaşlarının yanına. Ona o zamanlar çok kızardım da şimdileri pişmanım, özledim. Bana derdi ki 'Ana, kışı çok seviyorum. Sabahları tıpkı pamuk gibi bembeyaz oluyor etraf. Bulutların tepesinde gibi hissediyorum kendimi. Fakat sen çok üşüyorsun, kışı sevmiyorsun biliyorum. Ana biliyor musun çok büyük adam olacağım. Seni iyileştireceğim, doktor olacağım.' Benim belki ömrüm yetmezdi görmeye ama... Bu kadar erken, benden önce gitmemeliydi!"

Ayla Hanım derin bir sükûta büründü. Gözyaşlarını silmeye koyuldu. Acı olan belki ölümden çok onlardan da erken gitmesiydi Emre'nin. Çok sevdiği beyazların içinde kaybolup gitti ölüme. Acı olan belki de ölümden çok onlardan önce gitmesiydi. Küçücük yaşında ölüm ağlarının ona atılmasıydı. Kim isterdi, hangi anne katlanabilirdi ay yüzlü yavrusunu ay bedenli kefende görmeye? Demek ki yaşarken de ölünebiliyor, yaşamanın sadece nefesten ibaret olduğu anlaşılabiliyormuş. Emre'nin arkadaşları hep ailesine Emre'yi sorar, "Ana, Emre bugün de mi gelmeyecek bizimle oynamaya?" derlerdi. Anneleri de bir şey diyemez, öper koklardı yavrucaklarını. Çünkü onlar da korkuyorlardı evlat acısından. Bunu en iyi Ayla Hanım'dan bilirlerdi. Çocuklarını okula bile göndermeye çekinirlerdi hatta bazen. O karlı yollar almamış mıydı Emre'yi? -Küçük bir ihmal yüzünden yaşanan kaza idi bu. Dahasını çoğu kişi bilmez. Zaten çekinirlerdi de yaraya tuz basmaya- Ama çaresiz göndermek zorundalar. Eğitim bu. Herkesin varı yoğu çocukları. Onlar büyüyecek ki kendilerini de kurtaracak yoksul hayattan. Umut pırıltılarıdır her ailedeki o küçük bedenler... Ayla Anne kasabadaki çocukları çok severdi. Hepsine ayrı ayrı düşkündü. Özelikle Emre gittikten sonra daha da artmıştı bu. Çocuklar da onu çok sever, herkesten ayrı tutarlardı. Hatta ona "Şeker Teyze" derlerdi. Fırsat buldukça çocuklara rengârenk şekerler, çikolatalar alır, onların gönüllerini kazanırdı. Onlar da onun yavrusuydu. Hatta onların o mutluluk tebessümünü Emre'nin gülüşü bilirdi. Bu yüzden onları mutlu görmekten zevk duyardı. Kendi yavrusuna daha doyamadan, bağrına sıkıca basamadan kaybettiği için o çocuklara düşmüştü. Başlarda çocuğu olmuyordu. Ne yapıp edip her çareye başvurduysalar da olmamıştı. Ama sonra duaları kabul oldu. Gözlerinin yaşı dindi bu ailenin. Hiç umulmadık bir anda mucize gibi geldi Emre. Tabi diğer yandan bu dinen gözyaşlarının daha başka acıların habercisi olacağını, bu dinişin kısa bir diniş olduğunu da bilemezdi kimse. El bebek gül bebek büyüttüler Emre'yi. Öylesine saygılı, öylesine efendi ve bir o kadar da yardımsever, kendisinden çok ailesini düşünen bir çocuk daha yoktur belki de. Kasabalılar da onu çok severdi bu yüzden. Ona daima "Koca Adam" derlerdi. Çünkü ruhu çocuk fakat kalbi kendisinden büyük, ayrıca ufukta engin dağlar ardında görünen güneş kadar da güzeldi onun masum kalbi. Büyüyüp doktor olacağım, herkese bakacağım, koca adam olacağım derdi. Kedileri çok severdi. Her gün hiç üşenmeden beslerdi sokak kedilerini. Bazen eve almak istese de Ayla Hanım razı olmazdı. Gözlerine kadar inen uzun saçları, minnacık elleri, iri gözleri ve uzun kirpikleri... Ölüm ne kadar da ani... Hep ilk önce iyileri alır derler ya. Emre de yerini kocaman bir acıya bıraktı herkeste. Daha yeni kavuşmuşken, yıllar sonra ailesi bahtiyar olmuşken...

Kısa da olsa bahsedelim ansızın gelen ecelden...

Okuluna arkadaşlarına çok düşkün olan Emre'nin Okulu kasabaya uzaktı. Bu yüzden okula servisle giderdi. Her sabah arkadaşlarıyla kasabanın meydanında buluşurlar, servise beraber binerlerdi. Yine karın çok yağdığı bir sabah. Fazlasıyla şiddetli. Neredeyse bir insan boyunda... Çocuklar çok neşeli fakat anneler aynı ölçüde telaşlı... Okula nasıl gidecek çocuklar? Ya servise bir şey olursa? Yok yok!.. Akıllarına bile getirmek istemiyorlardı. Emre erkenden kalkmış annesiyle şimdiden anlaşıyordu. Okul çıkışı arkadaşlarıyla kartopu oynayacaktı. Çok seviyordu kışı. Annesi de başta kızsa da izin verdi. Apar topar kahvaltısını yaptı. Dışarı çıkmak için sabırsızlanıyordu. Annesini öpüp güzel sözlerle gönlünü okşamak istedi. "Sizi çok seviyorum. Bak gör nasıl da koca adam olup herkese bakacağım. Herkese yardım edeceğim doktor olunca." dedi ve çıktı evden öylece. Annesinin onu son öpüşü olduğu, bir daha kara topraktan başkasına sarılamayacağı bilinemezdi. O çok sevdiği kış aldı onu. Bir servis kazası sonucu elveda dedi hayata Emre. Acı haber gelince kendine gelemedi aile. Ayla Hanım gün geçtikçe gücünü kaybediyor, Mehmet Bey'in gözyaşı dinmiyordu. Sadece onların değil tüm kasabanın ciğeri yanmıştı. Kimin yanmazdı ki. Düşüncesi bile zordu bu acının. "Koca Adam" olmaya giden Emre, hayallerini bırakıyordu geride.

Geride okul çantası, boyalar, hayal dolu resimler kaldı Emre'den. O artık bir cennet kuşuydu. Melekti.

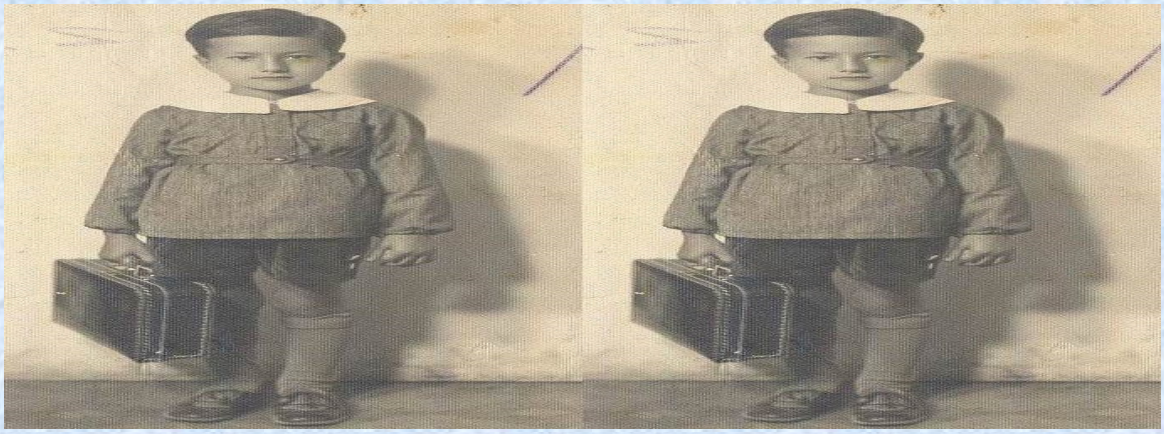

Aradan birkaç sene geçti. Mehmet Bey ve Ayla Hanım bir evlat edindi. Kimsesiz bir çocuktu. Adı: Ümit... Belki de kendilerine ümit, geleceklerine aydınlık olsun diye. Anne ve babaların göz aydınlığıdır çocuklar... Emre de öyleydi işte. Emre'nin yeri dolmasa da önlerini görmek için göz aydınlığına muhtaçtılar. Bu çocuk onlara öylece "ümit" olmuştu. Büyüyüp ailesinin isteklerini gerçekleştirdi ve doktor oldu. Ağabeyini kaybettiğini ve anlatılanlara göre onun nasıl biri olduğunu anlamıştı. Bu yüzden elinden geldiğince o gerçekleştirdi hayallerini. Kasabalıya da yoksullara da bir yardım eli oldu. "Koca Adam" olarak Emre'yi yaşattı. Koca adam, hep kalplerde kaldı Ümit ile...

Zeliha Yağmur Buyruk

SAMSUN'A ÇIKIŞIN

100. YILINDA ATAYA SESLENİŞ

Ben yoktum sen yaşarken
Gözlerini görmedim ama
Her zaman üzerimizde olduğunu iyi bilirim.
Bizler solacağız zamanla,
Unutulmuş dağ çiğdemleri misali...
Sen daima yıllara meydan okuyacaksın;
Kökleri derinlerde, gölgeli bir çınar gibi...
Sen hep yaşayacaksın!
Çünkü sen anlarda değil, zamanlardasın.
Dikenler serecekler yolumuza,
Karşı duracağız.
Sen geleceksin aklımıza...
Hani demiştin ya:
"Benim nâçiz vücudum
elbet bir gün toprak olacaktır
fakat Türkiye Cumhuriyeti
ilelebet pâyidâr kalacaktır." diye.
Ölüm alsa da fâni bedenini
Sözün "cumhuriyet" olup yaşatacak bizleri
Çünkü sen bir birey değil,
Bir düşüncesin.
Bir doğma değil,
Fikirsin.
Bir geçmiş değil,
Geleceği yaşatan bir gerçeksin!
Çünkü sen bağımsızlığımızın karakterisin.
Doğum günün kutlu olsun ey atam!
Doğum günümüz kutlu olsun aziz vatan!

Büşra Koşa

DÜNYAYI ÇOCUKLAR YÖNETMELİ

Dünyayı çocuklar yönetmeli,
Yaşanılır huzur içinde.
Savaşlar artık bitmeli,
Ağlamamalı çocuklar.

Dünyayı çocuklar yönetmeli,
Hilesiz, hurdasız...
Tüm ayıcıkları çocuklara vermeli.
Gece uyusun çocuklar korkusuz.

Dünyayı çocuklar yönetmeli,
Mutluluk ve barış içinde.
Tüm balonları özgür bırakmalı gökyüzüne,
Onlar da hak ediyor uçmayı özgürce.

Dünyayı çocuklar yönetmeli,
O zaman gülümserdi herkes.
Renklenirdi tüm Dünya bir anda,
Artık kesilmezdi ağaçlar.

Dünyayı çocuklar yönetmeli,
Ellerinde mor sümbüller.
Dağıtırlar tüm dünyaya sevgiyi,
Karşılıksız ve menfaatsizce.

İrem Öngel

ALIŞILMIŞ DÜZENE UZAKTAN/UZAYDAN BİR BAKIŞ: PK

Sınırlarını bilmediğimiz bir evrenin içinde, milyonlarca gezegenden birinde yaşıyoruz. Kurulu düzenimize, bize sunulan normlara, açıklamalara öylesine alışmışız ki gün geçtikçe sorgulama yetimizi kaybediyoruz. Şapkadan çıkan tavşanın tüyleri üzerinde tükenirken fâni ömrümüz, gün geçtikçe tüylerin derinliklerinde kayboluyoruz. Denizin içindeki balıklar gibiyiz, suyun mahiyetini bilemiyoruz. O hâlde dışarıdan birisi gelip "Kral çıplak!" demeli, hâl-i pürmelâlimizi yüzümüze vurmalı. Uzaktan gelmeli bu kişi, bir yabancı olmalı ki hatır gönül dinlemeden gördüğünü söyleyebilsin. Sıradanın, alışılmışın, olağanın ötesinden bakabilsin. Görünenin ötesini, eşyanın maverasını görebilsin. Tıpkı şehrin en uzak yerinden koşarak gelip hakikati söyleyen adam gibi... (Yasin/20) İşte filmde bu kişi PK oluyor. Gelir gelmez bir hırsızlığa maruz kalması, akabinde elbiseyi, parayı, statüyü, konuşmayı öğrenmesi bize insanoğlunun yeryüzü serencamını anımsatıyor. PK'nin tek amacı asıl yurduna geri dönebilmek. Bunun yolu da çalınan kumandasını bulmasından geçiyor. Bu konuda çaresiz olan insanlar onu Tanrı'ya yönlendiriyorlar. PK her çaldığı kapıda Tanrı kavramını kullanarak insanların saf duygularını istismar eden kişilerle karşılaşıyor. Bunların başında da PK'nin kumandasını hırsızdan satın alan Tapasvi geliyor. PK'nin yolu TV programcısı Jaggu ile kesişince de kumandasını bulma imkânı ortaya çıkıyor. Tabi böylelikle Jaggu'nun patronu için de istismarcı din adamı Tapasvi ile yarım kalan hesabını kapatma imkânı doğuyor. Böylece olaylar istismarcı din adamı Tapasvi ile PK arasındaki televizyon tartışmasında düğümleniyor. Bu süreçte PK'nin din istismarcılarına yönelik "yanlış numara" tespiti oldukça ilgi görüyor. Din istismarcıları, insanların Tanrı'yla gerçek bir iletişim kurmalarını engelleyip onları "sahte numaralara" yönlendirdikleri için PK tarafından bu ifadeyle adlandırılıyorlar. Söz konusu TV tartışmasında PK'nin Tapasvi'ye söylediği sözler filmin ana düşüncesini ele veriyor: *İki tanrı var: Biri bizi yaratan, biri de sizlerin yarattığı. Tanrıyı korumayı kesin artık. Yoksa dünyada ayakkabıdan başka bir şey kalmayacak. Hindu ya da Müslüman... Bu farklılık insanların eseri, Tanrı'nın değil. Ve bu farklılık insanların birbirini yok etmesine sebep olan, dünyanın en tehlikeli yanlış numarası!"* Bu sözleri Batı'da hatırı sayılır temsilcisi olan ve yeryüzündeki bütün dinleri aynı hakikatin farklı coğrafyalardaki tezahürleri olarak gören bir anlayışla bağdaştırmak mümkün. Örneğin bu düşüncedeki araştırmacılardan biri olan W. Montgomery Watt'ın şu sözleri PK'de sunulan perspektifle örtüşüyor: "*Dinlerin gelecekte herhangi bir karışıma gireceğini öngörmekte hiçbir problem yoktur; yeter ki çeşitli dünya dinleri, birbirini doruğunda sisler içinde görünmez bir Tanrı'nın oturduğu, bulutlarla kaplı dağın aynı tırmanıcıları olarak kabul ederken, ilk adım karşılıklı birbirini tanımak olsun."* Bu yaklaşımı dinler arasındaki diyalogun postmodern çağda bir zorunluluk olarak görülmesi bağlamında değerlendirmek de mümkün. Daha ileri bir ifadeyle, ayrışmış dinleri birer şiddet kaynağı görerek onları tek bir şemsiye altında birleştirme düşüncesi; biraz da postmodern dünyaya uygun, güncellenmiş, kucaklayıcı, şiddet üretmeyen yeni "bir küresel din" oluşturma çabasının ürünü gibi görünüyor. Bu bakış açısının tehlikeli yanları ayrı bir yazının konusu olabilir.

Film, içerdiği örtük iletiler ve sembolik anlamlar açısından farklı okumalara da imkân tanıyor. Dinler adına uydurulan yalanlar, aracılığı rant kapısı hâline getirenler, kişisel çıkarlarını din zırhına büründürenler, velhasıl dünyanın her yerinde tarih boyunca görülen dinî duyguların istismarı bir yabancının, yani PK'nin macerası üzerinden gözler önüne seriliyor.

Bir yabancı olarak PK'nin dünyaya gelmesi, dünyayı anlamlandırmaya çalışması, "yanlış numaralar"dan sıyrılıp Tanrı'yla doğru iletişimin yolunu araması, neticede yarım kalan bir aşkı geride bırakıp geldiği yere gitmesi insanoğlunun dünyayı anlamlandırma sürecini de yansıtı-

yor. Mistik bir okumayla ifade edersek filmde şu mesajın verilmeye çalışıldığını da söyleyebiliriz: Biz insanlar asıl vatanımızdan çıkıp gurbet diyarı olan dünyaya geldik. Hepimiz asıl vatanımıza geri dönmek için gereken "kumanda"nın arayışındayız. Kimi insanlar bu bilgiye sahip olduğunu iddia ederek bunu rant kapısı hâline getiriyor. Hatta kumandayı çok uzaklarda, mesela Himalaya Dağları'nda bir tapınakta bulacağımızı söylüyorlar. Oysa hâkikat İslam, Budizm, Hristiyanlık vb. şekillerde parçalara bölünmemiş, hakikat insanın için(d)e gizlenmiş. Yanlış numaralardan sıyrılıp Tanrı'yla aracılıksız iletişim kurabilen insan -tıpkı PK gibi- varoluş problemini çözebilecek ve güvenle asıl yurduna gidebilecektir.

Son olarak filmin edebî/sanatsal yönüne de değinmekte fayda var. Her şeyden önce sağlam bir kurgu oluşturulmuş. *"İlk perdede masanın üzerine konulan silah, üçüncü perdede patlar."* cümlesinde ifade edildiği üzere filmdeki bütün olaylar ana hikâyenin bütünlüğüne hizmet ediyor. Filmin başında Jaggu'nun Pakistanlı Müslüman gençle yaşadığı yarım kalan aşk, filmin sonunda istismarcı din adamı Tapasvi'nin gerçek yüzünü ortaya çıkaran bir kanıta dönüşerek olayların çözümlenmesini sağlıyor. Böylece din ayrılığının evliliğe engel olamayacağı düşüncesi de vurgulanmış oluyor. Yarım kalan aşkla başlayan filmin yine yarım kalan bir aşkla bitmesi ise olay akışında simetrik bir düzen oluşturuyor.

Senaryo içindeki bütün olayların "Tanrı'yla iletişim bahanesiyle uydurulan sahte numaralar" temasına hizmet etmesi de filmin başarılı yönlerinden biriydi. Bazen bir gerçeği görebilmek için ondan uzaklaşmanın, önceki bilgilerden arınmanın, hatta sıfırlanmanın gerekliliği aşikârdır. Bu yüzdendir ki "Kral çıplak!" diyen daima çocuklardır. İşte PK, henüz boş bir levha gibi olan zihnini başkalarının deneyimlerinden ve önyargılardan uzak bir şekilde, tamamen bireysel çabası ile dolduruyor. PK'nin Hintçe öğrenmesi, elbise ve para bulması gibi kimi teknik sorunlar, seyirciyi rahatsız etmeyen hatta eğlendiren mizahi unsurların yardımıyla başarıyla aşılmış. Film içerisindeki şarkıları ve kimi abartılı sahneleri ise Hint toplumunun, kökleri Pançatantra gibi kadim masallara dayanan geniş hayal gücüne ve kültürel kodlarına bağlamak mümkün. Filmde kullanılan müzikleri ve sıkça tekrar edilen "yanlış numara" motifini ise hem ritmi sağlayan hem de temayı güçlendiren unsurlar olarak görebiliriz.

Bütün bu özellikleriyle PK, insanoğlunun çelişkilerini ve din istismarını bir yabancının gözüyle ortaya koyan, insanı "Acaba bizim ülkemizdeki Tapasviler kimdir?" diye düşünmeye sevk eden, seyir kalitesi yüksek, izlenmeye değer, güzel bir film görünümü arz ediyor. Alışılmış düzeni eleştirmek, kalıplaşmış düşünceleri sorgulamak daima rahatsız eder. PK karakteri de gerek fizikî görünümüyle gerekse alışılmış düzene yönelik eleştirileriyle çelişkilerimizi yüzümüze vuruyor ve "Sizi rahatsız etmeye geldim." diyor. Rahatsız olmak temennisiyle...

Selim Ümütlü

YAHYA KEMAL'İN GÖZÜNDEN TARİH, EDEBİYAT VE İSTANBUL

Edebiyat ve tarih bir toplumu millet yapan özelliklerin başında gelir. Ancak edebiyatı olan ve ortak bir tarihe sahip olan toplumlar millet olma bahtiyarlığına erişebilir. Milletin yaşadığı önemli olayları gelecek kuşaklara aktarmanın yolu ise edebî eserlerden geçer. Örneğin Bilge Kağan'ın Türk milletine seslenişi Orhun Abideleri ile ölümsüzleşir. Her yüzyılda yazılan edebî eserler, güzel Türkçemizin dondurulmuş anıtları gibidir. Türkçeye verdiği önemi "Türkçe ağzımda annemim ak sütüdür." cümlesiyle ifade eden Yahya Kemal de bu durumun bilincinde, adeta bir dil işçisi olarak eser vermiştir. O, "kökü mazide olan âti" nin arayışındadır.

Onun tarih ve edebiyat anlayışını anlayabilmek için sanatına etki eden yaşam öyküsüne göz atmakta fayda görüyoruz. Kimdir Yahya Kemal Beyatlı? Asıl adı Ahmet Agâh olan Yahya Kemal, 2 Aralık 1884'te Üsküp'te doğmuştur. Babası Üsküp'ün Belediye Başkanı İbrahim Naci Bey, annesi ise Nakiye Hanım'dır. Çocukluk yılları, Üsküp'teki Rakofça çiftliğinde geçmiştir. Yıllar sonra bu günlere duyduğu özlemi *"Aldım Rakofça kırlarının hür havasını/Duydum akıncı cedlerimin ihtirasını."* mısralarıyla ifade etmiştir. İlköğretimini Mekteb-i Edep'te tamamlamış. Üsküp İdadisine girmiştir. Lise yıllarında ayrıca İshak Bey Camii Medresesinde Arapça ve Farsça dersler almıştır. 1897'de Selanik'e taşınmıştır. 1902'de İstanbul'a gelmiş ve Vefa Lisesine devam etmiştir. Jön Türk hevesiyle bir yıl sonra Paris'e kaçmıştır. Orada Fransızcasını geliştirmiştir. 1904'te Siyasal Bilgiler Yüksek Okuluna gitmiş ve Jön Türklerle ilişki kurmuştur. 1912'de İstanbul'a geri dökmüştür. Bir sene sonra Darüşşafaka'da edebiyat ve tarih öğretmenliği yapmış ve çeşitli dergilerde yazılar yazmıştır. Arkadaşlarıyla "Dergah" dergisini kurmuştur. Buradaki yazılarıyla Milli Mücadele'yi desteklemiştir. Lozan Barış Antlaşması'nda danışman olarak görev yapmıştır. 1923'te Urfa milletvekili olmuştur. Cumhuriyet kurulduktan sonra siyasi anlamda pek çok görev yapmıştır. Edebiyata dair attığı ilk adım Selanik yıllarında Esrar takma adıyla şiir yazmaya başlamasıdır. İstanbul'da Tevfik Fikret ve Cenap Şehabettin'in şiirleriyle tanışmıştır. İrtika ve Malumat dergilerinde 'Âgâh Kemal' takma adıyla Servet-i Fünun'u destekleyen şiirler yazmıştır. Fransız şiirleriyle kurduğu yakınlıkla, Türk şiirini ve söz sanatlarını incelemiş "Mısra haysiyetimdir." sözüyle şiirde dizenin bir iç uyumla, musiki cümlesi hâlinde kusursuzlaştırılması gerektiğini anlatmıştır. Şiirleri ile olduğu kadar şiir görüşleriyle de büyük yankı uyandırmıştır. Ona göre Divan şiiri "yığma bir şiir"di. Parçacılık ve belirsizlik üzerine kuruluyordu. Tanzimat şiirleri bu şiirleri birleştirme ve belirsizlik üzerine kuruluyordu. Servet-i Fünuncular yapay ve yapmacık bir dille yetinerek öze inmemişlerdi. Oysa sanatçı kendi ulusunun dilini bulmalıydı. Yahya Kemal, Batı'da edindiği yüksek beğeniyle, yerli şiire yöneldi ve geçmiş değerlerine bağlı, kendine özgü bir şiir oluşturdu. Aruz ölçüsünü, "Türk aruzu" hâline getiren şairlerden ve saf şiir anlayışının temsilcilerinden biri olmuştur. Şiir ve düzyazının tamamen birbirinden farklı olduğunu düşünmüş ve bu yüzden nazımı nesirden uzaklaştırmıştır. Şiirlerinde biçim mükemmelliğine, dil ve üsluba önem vermiştir. O, en uygun sözcüğü buluncaya kadar şiir bitmiş kabul etmez, sözcüklerin doğru kullanılmasına özen gösterir. Yahya Kemal, şiirlerinde konuşulan Türkçeyi başarıyla kullanmıştır. İstanbul'un doğal güzelliklerini yansıttığı için 'İstanbul şairi' olarak da tanınmış, İstanbul'u anlattığı kadar Osmanlı medeniyetine olan hayranlığını da şiirlerinde yansıtmıştır. Anadolu'da bin yılda oluşan Türk-İslam medeniyetine duyduğu hayranlığı birçok eserinde görmek mümkündür. Şiirlerinde ve

yazılarında asla tarihten kopmamıştır. Çünkü küçük yaştan itibaren tarih anlayışı ve sevgisiyle büyümüştür. Balkan Savaşları'ndan sonra kaybedilen toprakların acısı, akıncı cedlere duyulan özlem, askerinden padişahına kadar şanlı bir tarihin kahramanları onun şiirlerinde geniş yer tutmaktadır. Tarihin önemli kahramanlarına duyduğu sevgi ve özlem özenli Türkçeyle şiire taşınmaktadır.

Yahya Kemal'e göre Anadolu toprağı ve İslam inancı bin yılda Türk milletini ortaya çıkarmıştır. İşte bu bin yıllık süreci anlayabilmek için tarihi sevmek gerekir. Yazarın Tarih Musahabeleri adlı eserinde ortaya koyduğu tespit bu bağlamda kayda değerdir: "İnsanlar tarihini sevmezse, tarihi anlayamaz, anlayamazlarsa da ilerleyemezler." Yahya Kemal, tarih konusuna sadece Tarih Musahabeleri adlı eserinde değinmemiştir. Onun eserlerinde Yavuz Sultan Selim Han'ın önünde ok atan ihtiyar subaşından tutun Mohaç Ovası'nda düşmana ilk hücumu gerçekleştiren bin atlıya kadar nice kahramanları en canlı hâlleriyle görürüz. Büyük şairimizin "Aziz İstanbul" adlı eserini, İstanbul aşkının kelimelere dökülmüş hâli olarak okumak mümkündür. Kanlıca, Bebek, Kocamustafapaşa, Süleymaniye... Öyle ya İstanbul'un sade bir semtini sevmek bile bir ömre bedeldir. Nitekim Yahya Kemal'in vefatı üzerine yazılan yazılardan birinin adı, *"İstanbul âşığını kaybetti."* adını taşımaktadır. İstanbul'un fethinden sonra olan tüm yenilikleri, tarihi, mimarisini, kültürünü Yahya Kemal'den okumak ayrıcalıktır. Gelin bu ayrıcalığı birlikte yaşayalım: *"Türklük beş yüz seneden beri İstanbul'u ve Boğaziçi'ni bütün beşeriyetin hayaline böyle nakşetti. Mimarisini bu şehrin her tepesine, her sahiline, her köşesine kurarken güya 'Artık bu dünya durdukça Türk kalacaktır.' dediği hissedilir."*

İstanbul doğal güzelliklerinin yanında Türk milletinin fizyolojik olarak kazandığı mükemmelliyeti, kültür ve medeniyette vardığı seviyeyi gösteren bir şehirdir. Bu sebepten olmalı ki Yahya Kemal İstanbul'u çok sever ve İstanbul da yaşamaktan keyif alır. Bu sevgisini de sadece yazılarında değil şiirlerinde de göstermiştir. Birkaç mısrayla bu aşkın izini sürebiliriz:

Sana bir tepeden baktım aziz İstanbul!
Görmediğim, gezmediğim, sevmediğim hiçbir yer.
Ömrüm oldukça, gönül tahtıma keyfince kurul!
Sade bir semtini bile sevmek ömre bedel!

Bir vesileyle Ankara'ya gelen şaire: Ankara'nın en çok neyini sevdiniz, diye sorarlar. Şair bu soruyu şöyle yanıtlar: İstanbul'a dönüşünü... Dahası var, şair ahiretten dönüş imkanı verilse ruhunun İstanbul'a dönmek isteyeceğini de dile getirmektedir. Gelin kulak verelim:

"Bir gün dönüş olsa ahiretten
Her ruh açılıp da kâinata
Keyfince semada bulsa mesken
Talih bana dönse, nazikâne
Bir yıldız verse malikâne
Bigâne kalır o iltifata
İstanbul'a dönmek isterim ben"

Yahya Kemal edebiyatta sadece düşünceleriyle yansıtmıyor tarihi. Kitap ve şiirlerinde kul-

landığı dil ve üslubuyla da yansıtıyor. Yıllarca yurt dışında kalmasına rağmen güzel Türkçesinden hiçbir şey kaybetmemiş, üstelik Batı'da edindiği kültürel ve edebî birikimi klasik edebiyatımızla birleştirmeyi başarmıştır. O köklerinden kopmamış, taklitçi olmamıştır. Bunu şu sözlerinden anlayabiliriz: *"Beni edebî mektepler, sénacle'ler, chapelle'ler, hulasa bir nazariye etrafında teşekkül eden küçük bir edebiyat toplulukları hiç çekmedi... Onlar yaşanan zamana ait şeylerdi. Başka bir topluluğa ait gelişmenin neticeleriydi. Ben daima bize lâzım olanı düşündüm."* Yahya Kemal, bazı şiir ve nesirlerinde millî kültür meselesinden bahsetmiştir. Bir *konuşmasında "Yeni Türkçeyle kendi duygularımızın ifadesi, halis ve samimi bir şiir nasıl olabilirdi? Bunu bir türlü kestiremiyorum."* diyerek Türkçenin ifade kabiliyetini geliştirmeyi kendisine dert edinmiştir. Aruzu Türkçeye uyduran ender sanatçılardan biri olması bu çabasında başarılı olduğunun en net göstergesidir.

Sonuç olarak diyebiliriz ki: Yahya Kemal' göre tarih ve edebiyat olmadan millet ve medeniyet kavramlarından söz etmek mümkün değildir. O, Osmanlı'dan Cumhuriyete geçişte yaşanan medeniyet bunalımına bir çözüm getirmiştir. Bu çözümü şu cümlelerle özetleyebiliriz: Köklerimize sahip çıkmalıyız. Batı'yı tanımalıyız fakat taklitten kaçınmalıyız. Bu milleti millet yapan ezan, bayrak, Kur'an, gibi mukaddes değerlerimize ve güzel Türkçemize sahip çıkmalıyız. Velhasıl ne eskiyi unutmalı ne de yeninin güzelliklerinden mahrum kalmalıyız. Sözlerimi Yahya Kemal'in şu mısralarıyla sonlandırmak isterim: *"Derler insanda derin bir yaradır köksüzlük; / Budur âlemde hudutsuz ve hazîn öksüzlük..."*

Rümeysa Hazan Canpolat

Kaynakça

Beyatlı, Y. K. (2015). Eski Şiirin Rüzgârıyla. İstanbul: İFT Yay.
Beyatlı, Y. K. (2016). Kendi Gök Kubbemiz. İstanbul: İFT Yay.
Beyatlı, Y.K. (2017). Aziz İstanbul. İstanbul: İFT Yay.
Beyatlı, Y.K. (2017). Tarih Musahabeleri. İstanbul: İFT Yay.
Beyatlı, Y.K. (2018). Çocukluğum, Gençliğim, Siyasi ve Edebî Hatıralarım. İstanbul: İFT Yay.
Beyatlı, Y.K. (2018). Siyasi ve Edebî Portreler. İstanbul: İFT Yay.
Tanpınar, A.H. (2015). Yahya Kemal. İstanbul: Dergâh Yay.

ÇİZEN: ZEYNEP SAÇAN

HİLMİ YAVUZ'UN DİLİNDEN AHMET MİTHAT EFENDİ*

Türk edebiyatının en inatçı kişisi kimdir, diye sorulsa, bu sorunun yanıtı, hiç kuşkusuz, Ahmet Mithat Efendi'dir. Ahmet Mithat Efendi'nin romancılığı üzerine çok şey söylenmiştir. Akla gelebilecek her türde yazdığı romanlarında, ikide bir, olayların akışına karıştığı, okuyucuya 'ey kaari!' diye başlayan bitmez tükenmez söylevler çektiği bilinen gerçeklerdendir. Ne var ki Ahmet Mithat Efendi, bunu bilerek yapmaktadır. Taafif adlı romanının bir yerinde şöyle diyecektir: '*Roman okumaktan maksad yalnız masal mı dinlemektir? Biz, her romanımızda kaarilerimizin malumatını tevsi' edecek birkaç lakırdı söylemezsek içimiz rahat etmez.'*

Ahmet Mithat Efendi'nin bir şeylere burnunu sokmadan, 'içinin rahat etmediği', sadece romanlarında değil, yaşamında da görülür. Ahmet Mithat Efendi'nin yaşamı, hep bir şeylere karışmakla geçmiştir. Örneğin, kızı Mediha Hanım'ı Muallim Naci ile evlendirdikten sonra, gazetesi Tercüman-ı Hakikat'te bir edebiyat sayfası düzenlemeye başlamış, bu sayfanın yönetimini de damadı Muallim Naci Bey'e bırakmıştır. Gelgelelim, damat beyin Tercüman-ı Hakikat'in edebiyat sayfasında giriştiği bazı işler, kayınpederinin hoşuna gitmemiş, gazetenin edebiyat sayfasını kapatmadan içi rahat etmemiştir.

Ahmet Mithat Efendi, romanları kadar, tartışmalarıyla da ün yapmıştır. Örneğin, Rodos'tan sürgün arkadaşı Ebüzziya Tevfik Bey'le giriştiği 'Lamelifin bağımsız bir harf sayılıp sayılmayacağı' tartışmasında, deryalar kadar mürekkep akıtmıştır. Edebiyat tarihlerine geçen bir başka tartışmasının konusu da şudur: 'Bülheves kelimesi vav'la mı yazılır, yoksa vav'sız mı?'

Oğlu Dr. Kâmil Yazgıç, babasını şöyle anlatmaktadır: '1.85 santim uzunluğunda bir boy. Bu uzun boyla orantılı genişlikte omuzlar. Bu geniş omuzlarla orantılı şişkinlikte pazular ve bu şişkin pazularla orantılı irilikte eller ve uzun kalın parmaklar. 'Dr. Yazgıç, babasını görenlerin onu 'emekli bir pehlivan' sanabileceklerini belirttikten sonra şunu eklemektedir: '*Pantolonunun arka cebinde daima taşıdığı Smith Wesson tabancası ceketini kabartırdı.'*

Üstadın bir başka özelliği de, eski deyimle, 'şikemperver' oluşudur. Ahmet Hamdi Tanpınar, '19. Asır Türk Edebiyatı Tarihi'nde, Ahmet Mithat Efendi'nin yemek düşkünlüğünü şöyle anlatacaktır: *'Mithat Efendi'de sofra daima birinci saftadır. O, Obur hikâyesinin sahibidir. Vakıa Gil Blas'tan beri yemek, romanın mühim unsurlarından olmuştu (...) Mithat Efendi biraz da sofranın başında kendini bulur. O hiç olmazsa iştahlı görünen bir adamdır. Yemek, yemeğin hazırlanışı çiğ malzemeye varıncaya kadar, onun için mühim şeylerdir. Ve bu iştah, bir dev iştahıdır.'*

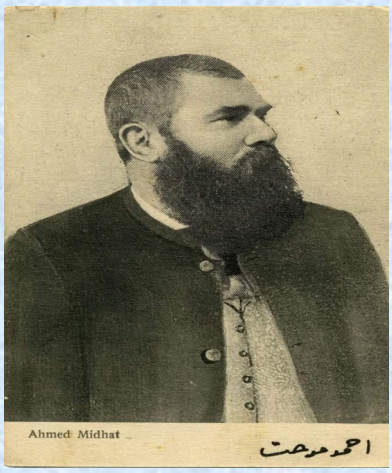

Ahmet Mithat Efendi, ilk gençlik yıllarında şiir de yazmış ancak şiirde inatçı davranmamıştır. Bunda, Müzeci Osman Hamdi Bey'in bir düşüncesinin büyük payı olsa gerektir. Şiirlerini gösterdiği Osman Hamdi Bey, defterine onun için şu notu düşmüştür: "*Şair olmak, Tezkire-i Şuara'da adları geçen salakların adlarına bir yenisini eklemekten ibarettir."* Osman Hamdi Bey, bereket versin, bu düşüncesini Ahmet Mithat Efendi'nin yüzüne karşı söylemek budalalığını göstermemiştir. Yoksa 'başında kalıpsız, bol yağlı fesi, elinde bekçi sopasına benzeyen kaim bastonu' ve 'pantolon cebini kabartan Smith Wesson tabancasıyla', 1.85 boyundaki, Daire-i Umûr-i Sıhhiyye Reis-i Sanisi Atûfetlû Ahmet Mithat Efendi hazretleri tarafından hastaneye sevk edilmesi işten bile olmayacaktı. Ve herhâlde müstahak da olacaktı!..

Yayına Hazırlayan: Esmanur Ökmen

KUTADGU BİLİG'DE SÖZÜN DEĞERİ VE SUSMANIN ERDEMİ

"Ukuş körki til ol bu til körkü söz
Kişi körki yüz ol bu yüz körki köz"

Kutadgu Bilig'de söz iki ana başlık altında ele alınmıştır. Birincisi kitabın ilk kısmının yedinci bölümünde yer alır. Bu bölümün başlığı "Dilin meziyetini ve kusurunu, faydasını ve zararını söyler." şeklindedir. (162-191. beyitler) İkincisi ise eserin on dokuzuncu bölümünde yer alır. Bu bölümün başlığı ise "Ay Toldı hükümdara dilin faziletini ve sözün faydalarını söyler." şeklindedir. (955-1044. beyitler)

Bu bölümlerin dışında eserin farklı bölümlerinde birçok beyitte öğüt niteliği taşıyan ifadelerle dil konusuna değinilmiştir. Örneğin eserin sonunda "Kitap sahibi Yusuf, büyük Has Hâcip, kendi kendine nasihat eder." başlıklı bölümde yazar eserini Türkçe yazmanın zorluğunu somutlaştırır. Türkçe söz, yabanî bir geyik gibidir. Yusuf Has Hacip bu yabanî geyiği ehlileştirmeyi başarmıştır. Bu benzetmeden sonra sözleri derleyerek yazdığı eserinin misk kokusu yaydığını ifade eder. Pınarlar arasından su gibi akıp giden sözün söylemekle tükenmeyeceğini belirtir. Sözü uzatmamak gerektiğini hatırlattıktan sonra konuyu dünyanın geçiciliğine, ölümün kesinliğine getirir ve eserine dua ederek son verir (Arat, 1988, ss.474-477).

a) Söz Söylemenin Âdabı: Yusuf Has Hacip Kutadgu Bilig'in dilin faziletini ve sözün faydalarını içeren XIX. bölümünde Türk kültüründe söz söylemenin âdabını açıklar. Hükümdar bir gün Ay Toldı'yı çağırır ve oturması için yer gösterir. Ay Toldı yere oturur, gözlerini yere diker ve hiç sesini çıkarmaz. Hükümdar ona niçin sustuğunu sorunca söz söylemenin mahiyetini açıklamaya başlar: "Sorulmadan söze başlanmamalıdır. Birini kim lüzum görerek çağırırsa söze ilk önce o başlamalıdır. Beylerin yanında bir şey sorulmadan konuşan ahmaktır. Selamet dileyen insan dilini sıkı tutmasını bilmelidir. Sözü yerinde kullanmamak insanın ölümüyle dahi neticelenebilir." (Arat, 1988, ss. 80-86)

b)Susmanın Erdemi: Hükümdar, Ay Toldı'nın söz söylemenin âdabını açıklamasının ardından yaşayan bir insanın hiç konuşmamasının imkânsız olduğunu söyler. Dünyada ancak bilgisizlerin ve dilsizlerin konuşmayacağını belirtir. Bilgili insanın sözünün duru pınar gibi durmaksızın akıp gideceğini, cahillerin çorak gönlünde ot bitmeyeceğini ifade eder. Ay Toldı buna cevap olarak insanın konuşması için kendisine bir şey sorulması gerektiğini söyler. Hükümdar başka bir soruda ise dili susturmanın mı yoksa söyletmenin mi daha iyi olduğunu sorar. Ay Toldı bütün mevcudatın yaratıcıyı dil ile zikrettiğini, doğru sözün söylenmesi, eğri sözün ise saklanması gerektiğini söyler. Ardından da gevezeleri insanların itibarsızı olarak niteler (Arat, 1988, ss.80-86).

c) Dilin Faydası: Ay Toldı, hükümdarın dilin faydasını sorması üzerine cevap verir. Vücudun nasibi olan gıdaların ağızdan, ruhun nasibi olan doğru sözlerin kulaktan girdiğini belirtir; boğazına ve diline hâkim olan insanın çok fayda göreceğini söyler (Arat, 1988, ss.80-86).

ç)Sözün Niteliği: Hükümdar Ay Toldı'ya sözün esasını ve kaç kısma ayrıldığını, ne kadarını söylemek gerektiğini ve ne kadarını söylememek gerektiğini sorar. Ay Toldı sözün on olduğunu, dokuzunun söylenmeyip yalnızca birinin söylenmesi gerektiğini belirtir. Yerinde söylenen sözün kara yerdekini mavi göğe yükselteceğini, yersiz sözün ise mavi göktekini kara yere indireceğini ifade eder. Hükümdarın sorusu üzerine fazla sözün sormadan söylenip insanı usandıran söz olduğunu, az sözün ise sorulduğu zaman söylenip bir ihtiyacı karşılayan söz olduğunu dile getirir. Yusuf Has Hacip, "Çok dinle, fakat az konuş; sözü akıl ile söyle ve bilgi ile süsle." cümlesiyle konuyu özetleyip mesajını özdeyiş halinde ifade eder (Arat, 1988, ss.80-86).

d) Sözün Muhatabı: Hükümdar sözü kimden dinleyip kime söylemek gerektiğini sorunca Ay Toldı bilenden dinleyip bilmeyene söylemek gerektiğini belirtir ve insanın ancak çok dinleyip az söylemekle bilgiye ulaşabileceğini ifade eder (Arat, 1988, ss.80-86).

e)Diline Hâkim Olmanın Önemi: Agop Dilaçar, Kutadgu Bilig'i incelediği eserinde dilin meziyetini, kusurunu, faydasını ve zararını içeren VII. bölümü (ss. 162-191) tanıtırken Bizanslı yazar Planoudes'in eserinde geçen bir hikâyeyi aktarır. Buna göre ünlü Yunan fabl yazarı Aisopos'un efendisi, bu kölesini bir gün çarşıya gönderip orada bulduğu en iyi şeyi satın almasını istemiş. Aisopos da gitmiş bir dil alıp

eve getirmiş; bir başka gün efendisi onu en kötü şeyi satın almak üzere yine çarşıya göndermiş, köle bu kez de dil getirmiş. Bu durumun açıklamasını da şöyle yapmış: "Dil, dünyanın hem en iyi, hem en kötü şeyidir; bu fark, dili kullanma biçiminden doğar." (Dilaçar, 1972, s.82)

Hikâyede anlatılan gerçeği Balasagunlu Yusuf çok daha özlü bir şekilde ifade etmiştir: "Dil aslandır, bak, eşikte yatar; ey ev sahibi, dikkat et, senin başını yer." (Arat, 1988, s. 23, 162. beyit) Beyitte dil, evin eşiğinde yatan bir aslana benzetilmiştir ve ev sahibine dikkatli olması gerektiği hatırlatılmıştır. Çünkü aslan ev sahibine tabi olduğu sürece onu güçlendirir ancak ev sahibinin küçük bir hatası aslan tarafından öldürülmesine yol açabilir. Balasagunlu Yusuf'un deyimiyle kara yerdekini mavi göğe yükselten, mavi göktekini de yere indiren sözdür.

f) Boş Konuşmanın Zararları: Yusuf Has Hacip, eserine "münacaat" ile başlar. Ardından naat, dört halifeye övgü, bahar tasviri ve Buğra Han'a övgü, yedi yıldız ve on iki burcu söyleyen bölüm, insanoğlunun değerinin bilgiden geldiğini söyleyen bölüm yer alır. Eserin asıl konuya başlanmadan önceki ilk kısmının yedinci konusu dil hakkındadır. Bu bölümün başlığı "Dilin meziyetini ve kusurunu, faydasını ve zararını söyler." şeklindedir. Bu bölümde Yusuf Has Hacip, sözün ağızdan bir kere çıktığını vurgular ve kişinin hayatta kalması için dilini gözetmesi gerektiğini ifade eder. Sözünü kısa tutan ve dilini gözeten insanların ömrünün uzun olacağını belirtir. İnsanın öleceğini fakat güzel sözün sahibini yaşatacağını vurgular (Arat, 1988, ss.23-25).

g) Sözün Faydası ve Susmanın Erdemiyle İlgili Özdeyişler: Kutadgu Bilig bir nasihat kitabı olduğu için kitapta yer alan birçok cümle özdeyiş niteliği kazanmış ve içerdiği mesajlar çağlar ötesine uzanmıştır. Günlük hayatta ne kadar önemli olduğunu çeşitli vesilelerle tecrübe ettiğimiz konuşmak ve susmak konusu Kutadgu Bilig'de her biri bir çırpıda zihnimize yerleşen cümlelerle ifade edilmiştir. Güncelliğini günümüzde de koruyan bu cümlelerden bir bölümünü iki başlık halinde sıralıyoruz:

Sözün Değeriyle İlgili Özdeyişler:

- Söz deve boynu gibi yularlıdır, nereye çekersen oraya gider.
- Aklın süsü dil, dilin süsü sözdür.
- Bilgilinin sözü cahil için göz olur.
- Kara başın düşmanı kırmızı dildir.
- Bilgin kişinin sözü, toprak için su gibidir.
- Dil arslan gibidir, eşikte yatar. Ey ev sahibi, dikkat et senin başını yer.
- Sözüne dikkat et başın gitmesin, dilini tut dişin kırılmasın.
- Kişi doğdu, öldü, sözü kaldı bak! Özü gitti insanın adı kaldı bak!
- Benden sana gümüş ve altın kalırsa sen onları bu söze (nasihatlere) denk tutma.
- Bilgili insanın sözü eksilmez, akan duru pınarın suyu kesilmez.
- Âlimler sulak yerlere benzerler, nereye ayak vururlarsa oradan su çıkar.
- Söz kara yerdeki mavi göğe yükseltir, mavi gökte olanı yere indirir.
- Sözü ancak sorulduğu zaman söyle ve kısa kes.

Susmanın Erdemiyle İlgili Özdeyişler:

- Çok dinle fakat az konuş, sözü akıl ile söyle ve bilgi ile süsle.
- Vücudun besini ağızdan, ruhun besini ise kulaktan gelir.
- Dinlemek, söylemekten daha iyidir.
- Sözün yeri sırdır, söz ondur fakat biri söylenmelidir.
- Çok dinlemeli fakat sözü birer birer söylemeli.
- Çok söylemekle insan âlim olmaz, çok dinlemekle âlim başköşeyi bulur.
- İnsan dilsiz de olsa bilgili olabilir fakat sağır olursa bilgiyi elde edemez.
- Doğru söyleyecekse, dilin kımıldasın; sözün eğri ise onu saklamalısın.
- (Ey Yusuf!) Gerekli ve doğru sözü söyle, gereksiz sözü gizle.

Selim Ümütlü

KAYNAKLAR: *Dilâçar, A.(1972). Kutadgu bilig incelemesi. Ankara: TDK Yayınları,Yusuf Has Hacip (1988), Kutadgu Bilig.(Cilt II). (Günümüz Türkçesine Aktaran Reşit Rahmeti Arat). Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.*

MİHRİBAN ŞAİRİ: ABDURRAHİM KARAKOÇ

Abdurrahim Karakoç, çok sayıda halk şairinin yaşadığı Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesinde, Ekinözü köyünde, kendi deyimiyle "Ebedî kudretin tek sahibinden alınan emir üzerine" 7 Nisan 1932'de dünyaya geldi. Zor şartlar ve kıt imkânlar içerisinde "şöyle böyle" geçen çocukluk sürecinde, eğitim basamaklarında ilkokula kadar ilerleyebilse de ortaokula devam edemedi. Marangozluk zanaatını öğrendi ve 26 yaşına kadar çiftçilikle beraber mesleğini devam ettirdi. 1958 yılında Ekinözü belediye olunca muhasebe memuru olarak atandı, 23 yıllık memuriyetinin ardından emekliye ayrıldı.

Abdurrahim Karakoç, yirmili yaşlarından ölünceye kadar edebiyata devam etmiş, eli kalem tuttuğu müddetçe yazmaya, eser vermeye yemin etmiştir. İlk şiirlerini Elbistan'ın yerel Engizek gazetesinde yayımlayan şair, 1958 yılında yaklaşık iki cilt oluşturacak hacimdeki şiirlerini edebî yönden eksik oldukları gerekçesiyle yakmıştır. Esas olarak edebî hayatı yeni başlayan Karakoç'un şiirleri "Bizim Ocak, Töre, Devlet, Fedai" adlı dergilerde ve "Yeni Hafta, Yeni Akit, Yeni Ufuk, Yeni Düşünce" adlı gazetelerde yayımlanır.

Dünyaya geldiği Elbistan ilçesinde çok sayıda halk şairinin bulunması, şair bir dedeye ve babaya da sahip olmanın yarattığı olanaklar sebebiyle, Karakoç daha kendisini tanıyamadan edebiyatı ve halk ozanlarını tanımış, kendisini halk şiirine adamıştır. Yalnızca sevda ve aşk türküleri tüttürmemiş, halkın sorunlarını, toplumsal çarpıklıkları, Batılılaşma uğruna kültürümüzün kısırlaşmasını hiç çekinmeden cesurca hicvetmiştir. 1964'te yayımladığı "Hasan'a Mektuplar"da, daha sonra da "Vur Emri"nde devlet terbiyesi almamış sözüm ona devlet adamlarını zeki ve korkusuzca, yalın ve kıvrak bir dille hicveder. Bu eserleri ve köşe yazılarındaki iğneleyici üslubu ile Türk Edebiyatının son yüzyılındaki en büyük taşlama ustalarındandır. Gördüğü kusur ve yozlaşmaları cüretkâr bir biçimde yemekten çekinmeyen Karakoç'a bu yazıları ve şiirleri sonucu otuza yakın dava açılsa da hepsinden aklanmıştır. Şiirlerinin büyük kısmı taşlamalardan oluşsa da esas şöhretini, yüreklere kazınan lirik şiirleriyle kazanır. "Elin kızına mektup gönderilir mi!" diyerek gazetede yayımladığı "Mihriban" şiiri, bestelenmiş yüzlerce şiiri arasında en tanınanıdır. Milliyetçi, vatansever bir karaktere sahip olan ozanımız, bir çok epik şiir de vermiştir. Vur Emri şiirindeki *"Bir ses dolanır semada pulpul/ Kılınçlar bilensin akın var Çin'e/Yiğitler at sürer düşman içine/ Tarihe hükmeden*

bir ses duyulur: /Vur Türklük aşkına vur!" dizeleri, O'nun millî tarih bilincini en iyi özetleyen dizelerdendir.

Ekinözü Belediyesi'ndeki memurluk görevinden 1984'te 52 yaşında emekli olan Karakoç, eşi ve üç çocuğu ile Ankara'nın Sincan ilçesine taşınır. 1985 yılından itibaren gazetecilik hayatı başlar ve birçok gazetede toplumsal ve siyasi meseleler üzerine köşe yazıları yazmaya başlar. Bu gazetelerden en bilinen "Yeni Akit" gazetesidir. Gazetecilik yıllarında da gerek köşe yazılarında gerekse ayrı olarak şiir üretmeye ve yayımlanmaya devam etmiş, gene aynı şekilde lirik ve satirik şiirler kaleme almanın yanı sıra, hâli hazırda İslami bir hayat görüşüne sahip bir kişi olarak temalarını Allah aşkından alan birçok dinî içerikli şiir yazmıştır. Şairin "Hasan'a Mektuplar, Vur Emri, Suları Islatamadım, Beşinci Mevsim" başta olmak üzere ona yakın şiir kitabı bulunmaktadır. Özellikle Vur Emri, edebiyatımızın en çok basım tazeleyen şiir kitaplarındandır.

Cumhuriyet Dönemi Halk ozanlarını dan olan Abdurrahim Karakoç, saz çalmayı bilmeyen nadir ozanlarımızdandır. Saz çalmayı öğrenememiş, kalem şairi olarak edebi hayatını sürdürmüştür. Yüzü aşkın eseri türlü sanatçılar tarafından bestelenmiştir. "Mihriban, Gel Gayrı, Suları Islatamadım" bestelenmiş en tanınan şiirlerindendir. Suları Islatamadım şiirindeki "Savaştayım elli yıldır /Ömrüm geçti boşalt, doldur /Anlamadım bu ne haldır /Bir gün silah çatamadım /Suları ıslatamadım" dizeleri, O'nun zor şartlar altında geçen hayatının adeta yansımasıdır. Türlü zorluklar altında geçen ömrü 7 Nisan 2012'de Gazi Üniversitesi Hastanesinde son bulmuştur. Türk Edebiyatında alıştığımız üzere, sağlığında değeri bilinmemiş şairler topluluğumuzun en büyük üyelerindendir. Kabri Bağlum Mezarlığı'nda bulunmaktadır.

"Kara gözlüm bu ayrılık yetişir,
İki gözüm pınar oldu gel gayrı.
Elim değse akan sular tutuşur,
İçim dışım yanar oldu gel gayrı.

Ayların sırtında yıllar taşındı,
Sanma ki garibi eller düşündü,
Bebekler evlendi, yollar aşındı
Kozalaklar çınar oldu gel gayrı."

Kaynakça:
Https://.timeturk.com>biyografi-809255
Https://tr.m.wikipedia.org>wiki>Abdürrahim_Karakoç
Https://eksisözlük.com>abdurrahim-karakoç
Vur Emri, KARAKOÇ Abdürrahim, BKM Yayınları, 2016
Https://edebiyatvesanatakademisi.com/sairler/detay/abdurrahim-karakoç-siirleri/104

Emirhan Çalış

SINAV KAYGISI

İnsan fiziksel ya da ruhsal olarak zorlayıcı bir durumla karşı karşıya kaldığında, baskı altında hissettiğinde veya stres yaşadığında vücut, içinde bulunulan duruma uyum sağlamak için bir tepki meydana getirir: Kaygı. Kaygı yalnızca sınavlarda değil hayatın her anında yaşanan doğal bir duygudur. Bakıldığında kaygıyı yaratan şey yaşadığımız olaylardan çok o olaylara bakışımız ve o olayları iç dünyamızda yorumlama şeklimizdir. Bu durum sınavlar için de aynıdır. Aile baskısı, gelecek kaygısı, rekabet çatışması derken öğrenciler sınav dönemlerinde üst düzey bir kaygı hâli içerisindedirler. Hazır üniversite sınavı yaklaşmışken ve zamanında bu stresi "enlerde" yaşayan biri olarak bu dönemden çıkalı henüz dokuz ay olmuşken sınav kaygısının üniversite sınavı boyutunu ele almak istiyorum.

Kendimiz için birtakım hayaller kurup bu hayallere ulaşmak amacıyla yoğun bir çaba sarf ederiz. Üniversite sınavına hazırlık aşaması ve üniversiteye gitme hayali de bu tarz amaçlardan biridir. Bu amaç uğruna birçok konuda fedakarlıkta bulunuruz ki çabalarımız hayallerimizi yaşanır kılsın... Bu, bizi sonucunda çok mutlu eden fakat o sonuca ulaşana kadar da canımızdan bezdiren bir süreçtir. Genel olarak ruh hâliniz bir gün iyiyse öteki gün kötüdür ve sonra uzun bir süre daha kötü olarak devam eder. Dün içinizde bilinmez bir neşe, tükenmeyecek sandığınız bir umut varken bugün aklınıza çeşitli olumsuzluklar getirerek sizi ayakta tutan o umudunuzu da günbegün tüketiyorsunuzdur. Bu, kendinizi yıpratmaktan ve yormaktan başka hiçbir işe yaramaz. Bazı genel ifadeler düşünülerek bu yıpranmayı en aza indirmek mümkündür. Mesela klişeleşmiş yargılardan biri de ‘Çalışan insan emeğinin karşılığını alır.’ gerçeğidir. Ama hiçbir yerde "Kendine zulmeden, sabahlara kadar uyumayıp yemeden içmeden kesilen insanlar da başarır." diye yazmaz. Çünkü o insanlar kendilerini yıpratmaktan bir adım öteye geçemezler. Hâl böyle olunca verilen emekler ve çalışmalar da yıpranmış ve dinginliğini kaybetmiş olur.

İnsanlar bir sınavla var olmadıkları gibi bir sınavla da yok olmayacaklardır. Sizi siz yapan netleriniz, gideceğiniz üniversitenin adı, edineceğiniz mesleki unvan olmasın. Sizi siz yapan "kendiniz olarak kalabilmek" olsun. Çünkü güzellik, kendin olmaya karar verdiğinde başlar. Okuduğunuz kitaplar, kültürünüz, karakteriniz, hayata karşı edindiğiniz duruş, mücadeleleriniz... Ders çalışmayı bir kenara bırakıp tamamen bunların üzerine yönelmekten de bahsetmiyorum tabi ki. Önemli ve başarması zor olan aradaki dengeyi sağlayabilmektir. Bilhassa, gitmek için büyük uğraş verdiğiniz üniversiteye geldiğinizde anlayacaksınız ki bazı fikrî birikimlere ve olaylara bakacak farklı bakış açılarına sahip değilsiniz. Çözülen matematik soruları sizi bir yerlere getirebilir evet ama getirdiği yerde tutmaya tek başına yetmez. Sizi siz yapan şeylere ihtiyacınız vardır ve hep var olacaktır. Bu yüzden sınavı hayatın her alanına indirgeyip dünyayı ben kurtaracağım kompleksinden bir an önce çıkılmalı. Yapılacak şey matematik, fen, Türkçe çözerken aynı zamanda da kendinizi yetiştirmek ve kendinizi belli bir yetkinliğe eriştirmek amacı içinde olmaktır. Önemli olan zafer değil, seferdir.

Bunları söylemek kolayken dinleyip uygulamak bir hayli zor biliyorum. Bilmekle kalmadım zamanında yaşadım da. “Başarabilir miyim? , Hangi şehirde hangi bölümü okuyacağım? , Ya olmazsa?” vb. sorular -ki hepsini yazmaya kalsam Ordu’dan Çorum’a yol olur- kafamın etini yedi durdu. Kendimi, ailemi, hocalarımı, arkadaşlarımı her şeyi, herkesi yıprattım. Peki ya neye yaradı diyecek olursanız söyleyeyim, koca bir hiçe. Başarımı da aynı oranda azalttığı kanaatindeyim. Bulunduğum yerden memnunum evet ama belki daha iyi bir sonucu bizzat kendim o kaygıyla yok ettim. Şimdilerde ise o stresi bile özler oldum. Her ne kadar saçmalık gibi görülse ve kafalarda bu özlenilecek bir şey mi sorusu belirse de öyle ya da böyle özleniyor. Olması gereken, her şeyi zamanında ve tadında yaşayarak ara ara da geriye dönüp tebessüme değer hadiseler akla getirmektir. Hep düşünüp dururdum bir gün ben de o çok konuşan nasihatçi tarafta olup kolay bir şekilde (!) konuşabilecek miyim diye. Daha dün sınav stresiyle kendimi yiyip bitiriyorken bugün oralardan bayağı uzakta olan buralarda bu satırları kaleme alıyorum. Demek ki konuşabiliyormuşum. Demek ki zaman denilen şey çok hızlı geçiyormuş. Demek ki daha sonra keşke dememek için tüm olumsuzlukları bir kenara bırakıp sadece amaca odaklanmak gerekiyormuş. Unutulmaması gereken tek bir gerçek vardır ki, insanın değerini sınavlarda gösterilen başarılar ya da başarısızlıklar belirlemez. Kişi ne kadar çok düzgün insan olma arayışı içerisinde olursa o kadar çok değerli olacaktır. Ya disiplinin sancısını ya da pişmanlığın acısını çekin, kararı size bırakıyorum. Hoşça bakın zatınıza...

Yasemin ÜNAL (Mezun-Pdr 1. Sınıf Öğrencisi)

KİTAPLARA ADANAN BİR ÖMÜR: ALİ EMÎRÎ EFENDİ

Bilinen en eski Türkçe sözlük olan Divânu Lügati't-Türk adlı eserin orijinal tek kopyasını bularak kültür hayatına kazandıran kişidir. Otuz yıl kadar Osmanlı Devleti'nin değişik eyaletlerinde memuriyetlerde bulunmuş ve gittiği yerlerden nadide kitaplar toplamıştır. Oluşturduğu büyük kitap koleksiyonunu devlete bağışlayarak İstanbul'daki Feyzullah Efendi Medresesi'nde "Millet Kütüphanesi"ni kuran Ali Emîrî, ömrünün sonuna kadar kütüphanenin idareciliğini yürütmüştür. Ayrıca biyografi ve tezkire türünde birçok eser kaleme almış, bazı eski eserleri de *Nevâdir-i Eslâf* adı altında hâşiyelerle yeniden yayımlamıştır.

Hayatı

1857'de Diyarbakır'da doğdu. Divan sahibi, şair Seyyid Mehmed Emîrî Çelebi'nin torunlarındandır. Düzenli bir eğitim görmedi. Büyük amcası Şaban Kâmil Efendi'den alet ilimleri (o çağın en büyük yenilikleri olan telefon, telgraf, telsiz) ve hat dersleri, Şirvan Kaymakamı olan dayısından Farsça dersleri aldı. Bu arada eski tarzda şiirler kaleme almaya başladı. 1875'te telgrafçılık kurslarına katılarak telgrafçı oldu. Hat sanatı ile uğraştı ve yazdığı bazı levhalar Diyarbakır'da camilere asıldı. Küçük yaşlarından itibaren okumaya ve araştırmaya meraklıydı. Dokuz yaşındayken, beş yüzden fazla şairin şiirlerinin yer aldığı *Nevadir-ül Âsâr* isimli eserdeki dört bin beyiti ezberledi. Bu yıllarını kendisi şöyle anlatmıştır: "*Eğlenmeye merakım yok idi. Üstadımızla gezintiye gittiğimizde, çocuklarla oyun oynarken, ben bir tarafa çekilir kitap okurdum. Dükkâna bir müşteri girdiğinde, "Mal orada. Fiyatı da şudur. Alacaksanız indireyim, yoksa beni boş yere meşgul etmeyin" diye seslenirdim. Bunun üzerine müşteri de mal almadan giderdi. Babam da beni ticarete faydadan ziyade zarar verdiğimi görünce dükkândan uzaklaştırmak zorunda kaldı.*"

Otuz yıl kadar memurluk yaptı. Kâtip, maliye müfettişi ve defterdar olarak Diyarbakır, Selanik, Adana, Kırşehir, Elâzığ, Erzurum, Yanya, İşkodra, Halep ve Yemen'de hizmet verdi. Gittiği yerlerden tarihî değer taşıyan kitaplar edindi. Çeşitli nedenlerle sahip olamadığı kitapları bizzat kendisi kopya ederek, kütüphanesine kazandırdı. Yedi yüzden fazla kitabı bu şekilde çoğalttı. Kırşehir muhasebecisi iken masrafları kendisinden, işçiliği dervişlerince karşılanmak üzere Hacı Bektâş-ı Velî Dergâhı'nı tamir ettirdi. 1908'de II. Meşrutiyet'in ilanından sonra kendi arzusuyla emekli oldu. Emekliye ayrıldıktan sonra Millî Tetebbûlar Encümeni, Tasnîf-i Vesâik-i Târihiyye Encümeni başkanlığı ile Târîh-i Osmânî Encümeni üyeliği yaptı.

Divânü Lugâti't-Türk nüshasını bulması

Ali Emîrî, bilinen en eski Türkçe sözlük olan Dîvânu Lugâti't-Türk'ün tek orijinal nüshasını 1914'te İstanbul'daki bir sahafta tesadüfen buldu. Abbasi halifesine sunulmak üzere Bağdat'ta 1072-1074 yıllarında *Kaşgarlı Mahmud* tarafından yazılan bu eseri, Divân-ı Lügati't-Türk olduğu bilinmeden İstanbul Sahaflar Çarşısı'nda satılırken fark edip sahaf Burhan'dan 33 liraya satın almıştı. Şirazeleri çözülmüş, formaları dağılmış, sayfaları birbirine karışmıştı kitabın eksik mi, tam mı olduğunun tespitini Kilisli Muallim Rıfat Efendi'ye yaptırdı. Eser ilk kez, 2007 yılında Pera Müzesi'nde sergilendi.

Millet Kütüphanesi'ni kurması

Ali Emîrî Efendi, on altı bin eserden oluşan özel kitap koleksiyonunu 1916 yılında Fatih'te Feyzullah Efendi Medresesi'ne bağışladı. Kütüphaneye kendi adının verilmesi önerisini reddetti ve bu eserlerin milletin malı olduğunu söyleyerek "*Millet Kütüphanesi*" adını verdi. Ölümünün sonuna kadar Millet Kütüphanesi'nde "kütüphane nâzırı" olarak görev yaptı. Gerek Divanü Lugâti't-Türk'e sahip olmak için

Macar İlimler Akademisi'nden gelen para teklifini, gerekse kütüphaneyi satın almak için Fransa'dan gelen teklifi reddetmiştir.23 Ocak 1924'te Fransız Hastanesi'nde öldü. Mezarı Fatih Türbesi avlusundadır.

Ali Emîrî Efendi'nin ölümü üzerine birçok meşhur edebiyatçı ve şair yazı yazmıştır. Onu en iyi anlatanlardan biri Yahya Kemal'in "Ali Emîrî'ye Gazel" adlı şiiridir:

Muhtâc isen füyûzuna eslâf pendinin
Diz çök önünde şimdi Emîrî Efendi'nin

Âmid o şehr-i nûr öğünsün ile'lebed
Fazl ü fazîletiyle bu necl-î bülendinin

İklîm-i Rûm'u gezdi otuz yıl taraf taraf
Bir maksadıyle tab'-ı nefâ'is-pesendinin

Yekpâre nûr olan bu kütüphâne-î nefîs
Yekpâre servetiydi bu âlemde kendinin

Ecdâd-ı pâkimiz gibi vakfetti millete
Hayrânı oldu halk eser-î bî-menendinin

Yâ Fahr-ı Kâinaat sen iyfâ et ecrini
Dîvân-ı Kibriyâ'da bu Şark ercümendinin

Türkçeden Türkçeye çeviri yapmak gerekirse:

Ecdadının öğütlerine tecrübelerine elbette ihtiyacın var ey okumuş kişi
Bunları nerede bulacağım diye düşünme Emîrî Efendi'nin önüne diz çök

Âmid (Diyarbakır) şehri böyle bir adam yetiştirdiği için
Bu adamın yaptıkları ile kıyamete kadar övünsün

Otuz yıl Rum diyarını taraf taraf gezdi
O adam ki bir arzunun peşine düştü klasik eserlerimizi derleyip topladı

Oluşturduğu bu kütüphane paha biçilmez bir kütüphane idi
Onun kendisinin ise bu âlemdeki tek serveti idi

Ecdadımız gibi o da kütüphanesini milletimize vakfetti
Halk ise eserinin yani kütüphanesinin hayranı oldu

Ya Rasulallah Ali Emîrî'nin bu millete yaptığı hizmete teşekkürden aciz kaldık
Madalyasını sen takıver bu iş sana düşer

O kütüphane şu an Fatih Camii'nin altında Fevzi Paşa Caddesi'nde yer almaktadır. Eğer yolunuz düşerse uğramanızı temenni ederim. Garipsediğiniz o kelimelerle canınızı sıktı isem affola. Zatınıza şahane bakın!

Ozan TARI

KAYNAKÇA

Hayati İnanç, Mecelle ve Ahmet Cevdet Paşa Konferansı, 2017.
Yahya Kemal Beyatlı, Eski Şiirin Rüzgarıyla, İstanbul: Yahya Kemal Enstitüsü, 1962.
https://tr.wikipedia.org/wiki/Ali_Emîrî

SINIR

Gözlerim kapalı sınırdayım.
Hissediyorum karanlığı, soğuğu, sessizliği,
Dokunamıyorum çünkü burası son geçit,
Çünkü burası son geçit.

Siyahımsı bir çizgi, belki de beyazlar,
Bilemiyorum nasıl bir yer, nasıl bir iklim ve neredeyim?
Kuşkusuz yine bildiğim yerdeyim,
Uçurumdayım, ben sınırdayım.

Akan, çağlayan suların sesi yok,
Işık, aydınlık tutulacak bir parça yok.
Açlık, susuzluk, duygu, his yok.
Yarısı yok bir sınırdayım.

Duruyorum, hareketsiz ve sorgusuz,
Adım atacak yerim yok.
Sadece ortada bir çizgi, arkasında ben, gerisi boşluk...
Karanlığı bastıran sınırdayım.

Merve Yılmaz

Gece

Hep gece ortaya çıkar,
Dertler, kederler, hüzünler...
Hep geceye dökeriz içimizi,
Biriktirdiklerimizi, sabrettiklerimizi...

Hep geceye anlatırız sıkıntılarımızı,
Yaşadıklarımızı, kırgınlıklarımızı...
Hep gece düşünürüz hatalarımızı,
Yaptıklarımızı, yanıldıklarımızı...

Hep gece dinler bizi,
Hayallerimizi, yenilgilerimizi...
Hep gece verir bize,
Huzuru ve nedensiz sevincimizi...

Duygu Sivari

Karanlık

Akşam oldu artık
Ay geldi gökyüzüne
Zifiri karanlıkta
Bir ben yanıyorum
Bir de sokak lambaları

Gece oluyor
Saat 12'yi geçiyor
Beni bekleyen tüm güzellikler
Bir bir yok oluyor

Düşünce denizinde kayboldum
Ve beni soranlara dedim
Mahvoldum
Ayaklarım beni taşımadı
Çok yoruldum

Silsem bir silgiyle karanlığı
Gün doğsa aydınlık çıksa karşıma
Hüzünler teslim etse kendini mutluluklara
Düşüncelerim tutunsa sığ sulara

Funda Çıtak

Sevmem

Koca dünya için
Kısacık süremiz
Sen üzülme sakın
Üzülenleri sevmem

Geçmek için
Bağdat'tan alalım kayıkları
Sudan korkma sakın
Korkarsan ağlayamam

Görmek için kırlangıçları
Geçelim dağları
Gözümden düşme sakın
Düşersen kaldıramam

Dönmek için çekik ülkelere
Gidelim Seddin'e
Ama bakma sakın
Bakarsan senden kaçamam

Berru Sünbül Bolat

Hüznü Beklemek

Sevdanızdan muzdaribim efendim,
Hissettirdiğiniz her şeyden, kelimelerden...
Yaşamak zordu sizinle
fakat zorluğu kadar güzeldi.
Acı çektirdiği kadar özlemdi, özlendi.

Sizden dolayı müteessirim efendim,
Gözleriniz, söylediklerinizi, siz...
Muğlak bir ârâftayım,
Belki geçer bir gün, sevdanız gibi.

Sizinle artık ayrı düşmek istemiyorum efendim,
Bunu bana reva görmeyiniz.
Kalbim yeniden atsın, müsade ediniz.
Hayat versin bana yeniden ümidiniz.

Gönlümden yaralıyım efendim,
Mübalağa etmiyorum lakin çok seviyorum.
Yokluğunuza dayanmak bitmez bir acı
Ama ömrüm intizarınızla geçecek efendim!..

Aybüke Eker

MEKTUP

Ölümü tattım dün gece
Başka bir kalpte
Cenaze töreninde.
Sevgilim, ölüyorum ben de.
Senin pes edişin gibi, yalnız ve sessizce...
Boyun eğiyorum, beni isteyen dalgalara;
Seninle olan tüm anılarıma...
Yüzüyorum ufuklara,
Bahşettiğin o diyara.
Belki sensizim ama
Senin için başka bir bedende.
Umut diyarına gidiyorum,
Kulaç kulaç...
Ölüm sessizliğiyle...

Rümeysa Hazan Canpolat

RÜBAİ

Dem gelir külbe-i ahzân olur
Dem gelir Yûsuf'a zindân olur
Bilmem bu garip gönlüm
Hangi dem şâdân olur?

Selim Ümütlü

GAZEL

Hasretinden yandı bağrım yüreğim kül oldu gel
Cün meh cemâlin içimde gül oldu gel

Emanettir bu canlar bize yokluğunda kıydırma
Hüsnü sana derdi bana vermişler ağlatma gel

Cihanı tutsa da şanın, sonunda iki taştır nişanın
Derd-i bî-devam vardır beni sâdâsız bırakma gel

Yandı bağrı bülbülün hasret-i hicran oduyla ey dîdarım
Erişür fasl-ı hüzün bağı nev-bahar olmadan gel

Biz de görür idük eğer olsaydı yârin bir vefâsı
Miskinim bîçareyim muhtâcım ben her zaman gel

Dertliyim firkâtten dermanım sen ol ey sevdiğim
Gönülde hüzün varken neşe misafirim olmuyor gel

Ölürsem ben mezarıma gelme gayrı ey nâr-ı cânım
Âcilâne bomboş destlerim seni çağırır göz bebeklerim gel

İkimiz de kurtulur idik bu dertten olsa gönüller yek
Bîçâredir Garibî ey ruh-ı revânım bir kuru hayale daldırma gel

Garibî (Ozan Tarı)

BİYOLOJİ

Bir peşimi bırakmadı fiziği, kimyası, biyolojisi
Bakteri nasıl bölünürmüş, bölünsün istediği gibi
Umurumda değil hiçbir bitkinin üreme çeşidi
İlgimi çekmiyor tetratı, kiyazması, sinapsisi

Profaz, metafaz,anafaz, telofaz...
Beynimi boşuna dolduruyor, beni salın az!
Oksijensiz solunum yapacağım az kaldı az
Ne yapsam az, yetkililer beni duymaz...

Diploit hücrelerde görülür mayoz bölünme
Bana ne bundan? Nerede yarar işime?
Bırakın paremesyumu, bölünsün istediği yöne.
Anlatmak istiyorsanız anlatın ama isteyene...

Şu an biyoloji çalışmam gerekirdi mesela,
Yarın uzunca bakışacağız sınav kâğıdıyla...
Şiir yazmak kurtarmaz beni sınavda,
Attıklarım tutsun diye etmeliyim dua...

Tür içi çeşitliliği sağlar crossing-over,
Ey eğitim sistemi, gençliğimi geri ver!

(İsmini Açıklamak İstemeyen Bir Öğrenci)

EDEBİYAT KONULU BULMACA

Kendinize güveniyor musunuz? Cevabınız evetse buyurun...

Soldan Sağa

1. Divan edebiyatında bestelenmek için yazılan nazım biçimi.
6. Halide Edip'in mektup tarzında kaleme aldığı romanı.
7. Refik Halit Karay'ın müstear ismi.
10. İspat kaygısı güdülmeden rahatça yazılan yazı türü.
11. Şeyh Galip'in ünlü mesnevisi.
17. Cenap Şahabettin'in kar konulu ünlü şiirinin adı.
18. Bedri Rahmi'nin İskilip'te yazdığı ünlü şiiri.
20. Hasan Ali Toptaş'ın Yunus Nadi Roman Ödülünü kazanan eseri.
22. Allah'a yalvarıp yakarma konulu nazım türünün adı.
23. Karagöz oynatıcılarına verilen ad.
24. Sabahattin Ali ile Aziz Nesin'in çıkardıkları dergi.
25. İliada ve Odysea destanlarının derleyicisi.
27. Sesteş sözcükleri uyak yapma.
28. Dünyanın en eski destanı.
29. Heyder Baba'ya Selam şiiriyle ünlü Azeri şair.

2. Tevfik Fikret'in evine verdiği isim.
3. Dede Korkut'ta Tepegöz'ü öldüren kahramanın adı.
4. Yurt dışında sahne alan ilk Türk tiyatro oyunu.
5. Masalların girişinde yer alan tekerlemeli bölümün adı.
8. Mevlana'nın soyundan gelenlere verilen isim.
9. Tarık Buğra'nın milli mücadeleyi konu alan romanı.
12. Taşlamaları ile ünlü Kayserili halk şairi.
13. Türk cihan hakimiyeti mefkuresini yansıtan sembolik sözcükler.
14. Romanı hayata tutulan ayna olarak gören edebî akım.
15. Destan kelimesinin Fransızca karşılığı.
16. Ahmet Cemil'in sönen hayallerini konu alan Halit Ziya romanı.
19. İranlıların ünlü destanı.
21. Don Kişot'un seyisinin adı.
22. Halk hikayesi anlatıcılarına verilen ad.
26. Cemal Süreya'nın gerçek soy adı.

Tahmis

Düştük aşkın râhına arz-ı hâlden usandık
Bağbân gibi bir gül için hizmetten usandık
Biz dahi ayine-i İskenderden usandık
Bir devlet için çerhe temennâdan usandık
Bir vasl için ağyara müdarâdan usandık

Bâd-ı sabaya refikiz ezelden baharı unuttuk
Bu cihana üryan gelip üryan gittiğimizi unuttuk
Miskin ölücek ardından âh etmeyi unuttuk
Hicran çekerek zevk-i mülakatı unuttuk
Mahmur olarak lezzet-i sahpâdan usandık

Bülbül güle, gül bülbüle yar olmadı amma
Neler geldi neler geçti şu cihandan amma
Devasız derdime derman olmadın amma
Düştük kati çoktan heves-i devlete amma
Ol dâiye-i dağdağa-fermâdan usandık

Âşık cânânı için gayretten usanmaz
Şem'-i cânın şûlesi fânustan usanmaz
Âşık sükûtu bestelemekten usanmaz
Dil gamla dahi dest ü girîbândan usanmaz
Bir yâr için ağyar ile gavgâdan usandık

Neler geldi, neler geçti felekten sabret
Duyulmadı deve geçti elekten aklet
Bir âşık Garibî geçti bezm-i elestten tevazu et
Nâbî ile ol âfetin ahvâlini naklet
Efsâne-i Mecnûn ile Leylâdan usandık

Garibî (Ozan Tarı)

ÇİKOLATASINI BIRAKMAYAN ÇOCUK

Neydi o mis kokulu saçlarını dağıtan,
Neydi gözlerini ölüm karanlığına boğan?
Çikolataya yapışmıştı minnacık ellerin
Çikolata kadar kara mı olacaktı kaderin?
Seni vuran bomba dağladı yürekleri,
Tombul ellerinden sızan kan
utanca boyadı her yeri...

Sen, çikolatasını bırakmayan çocuk!
Uçup gideceksin cennete,
Yüzünde güller,
Yaralarında narçiçekleri açacak orada...
Saçların menekşe kokacak,
Ve her gün bayram olacak,
Ellerin çikolatalarla dolacak...

Sen, çikolatasını bırakmayan çocuk!
Unutma ki dünya çocuklar için kötü,
Ve İsrail için en güzel çocuklar ölü...

Selim ÜMÜTLÜ